

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA NĪLO JĒSKINENA [*NIILO JÄÄSKINEN*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2013. gada 25. jūnijā¹

Lieta C-131/12

**Google Spain SL
Google Inc.
pret**

**Agencia Española de Protección de Datos (AEPD)
Mario Costeja González**

(Audiencia Nacional (Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Globālais tīmeklis (www) — Personas dati — Interneta meklētājprogramma — Datu aizsardzības direktīva 95/46 — 2. panta b) un d) punkta, 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkta, 12. panta b) punkta un 14. panta a) punkta interpretācija — Teritoriālā piemērošanas joma — Jēdziens “reģistrēts dalībvalsts teritorijā” — Materiālā piemērošanas joma — Personas datu apstrādes jēdziens — Personas datu pārziņa jēdziens — Tiesības uz datu dzēšanu un piekļuves noslēgšanu — “Tiesības tikt aizmirstam” — Eiropas Savienības Pamattiesību harta — 7., 8., 11. un 16. pants

I – Ievads

1. Plašu rezonansi izraisījušajā rakstā “The Right to Privacy” [“Tiesības uz privātumu”], ko 1890. gadā publicēja žurnāls *Harvard Law Review*², tā autori Semjuels Vorens [*Samuel D. Warren*] un Luijs Brendais [*Louis D. Brandeis*] pauda nožēlu, ka “jaunākie izgudrojumi un komercdarbības metodes”, piemēram, “momentfotogrāfijas un preses klātbūtne, sasniedz arī privātās un ģimenes dzīves dziļākos nostūrus”. Vienlaikus viņi aicināja “veikt nepieciešamos pasākumus, lai cilvēkus no tā pasargātu”.

2. Mūsdienās personas datu un privātuma aizsardzība kļūst arvien svarīgāka. Jebkādas elektroniska jeb digitāla formāta informācijas saturu, kurā iekļauti personas dati, piemēram, kā tekstu vai audiovizuālus materiālus, var vienā acumirkli un uz neierobežotu laiku padarīt pieejamu visā pasaulē. Internets revolucionizē mūsu dzīvi, nojaucot tehniskos un institucionālos šķēršļus, kas līdz šim ierobežoja informācijas izplatīšanu un saņemšanu; internets ir arī kļuvis par platformu dažādu informācijas sabiedrības pakalpojumu sniegšanai. No tiem labumu gūst gan patērētāji, gan uzņēmumi, gan visa sabiedrība kopumā. Līdz ar to ir izveidojušies vēl nebijuši apstākļi, kuros ir jārod līdzsvars starp dažādām pamattiesībām, piemēram, vārda brīvību, informācijas brīvību un komercdarbības brīvību, no vienas puses, un personas datu un personu privātuma aizsardzību, no otras puses.

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — *Harvard Law Review*, IV sēj., Nr. 5, 1890. gada 15. decembris.

3. Interneta kontekstā saistībā ar personas datiem ir jāizšķir trīs situācijas. Pirmā ir personas datu elementu publicēšana jebkurā tīmekļlapā internetā³ (turpmāk tekstā – “avota tīmekļlapa”)⁴. Otrā ir gadījums, kad interneta meklētājprogramma sniedz meklēšanas rezultātus, kas interneta lietotāja uzmanību pievērš avota tīmekļlapai. Trešā, mazāk nojaušamā darbība notiek, kad interneta lietotājs veic meklēšanu, izmantojot interneta meklētājprogrammu: daži no viņa personas datiem, piemēram, IP adrese, no kuras tiek meklēta informācija, automātiski tiek pārsūtīti interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam⁵.

4. Attiecībā uz pirmo situāciju Tiesa jau spriedumā lietā *Lindqvist* ir nospriedusi, ka Direktīva 95/46/EK⁶ (turpmāk tekstā – “Datu aizsardzības direktīva” vai “direktīva”) ir piemērojama arī šādā situācijā. Par trešo situāciju izskatāmajā tiesvedībā nav runas; pašlaik tiek izskatīti vairāki administratīvie procesi, kurus ierosinājušas valstu datu aizsardzības iestādes, lai precizētu ES datu aizsardzības normu piemērošanas jomu attiecībā uz interneta meklētājprogrammu lietotājiem⁷.

5. Šajā lietā lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz otro situāciju. Lūgumu ir iesniegusi *Audiencia Nacional* (Spānijas Augstākā tiesa) tiesvedībā starp *Google Spain SL* un *Google Inc.* (turpmāk tekstā atsevišķi vai kopā – “Google”), no vienas puses, un *Agencia Española de Protección de Datos* (turpmāk tekstā – “AEPD”) un *Mario Costeja González* k-gu (turpmāk tekstā – “datu subjekts”), no otras puses. Tiesvedība attiecas uz Datu aizsardzības direktīvas piemērošanu interneta meklētājprogrammai, kuru pakalpojumu sniedzēja statusā uztur *Google*. Iesniedzējtiesas tiesvedībā nav strīda par to, ka 1998. gadā kāda Spānijas laikraksta divos iespiestajos numuros tika publicēti konkrēti personas dati par datu subjektu un ka abi numuri vēlāk tika pārpublicēti laikraksta elektroniskajā versijā, kas ir pieejama internetā. Datu subjekts uzskata, ka šī informācija tagad ir jāizņem no meklēšanas rezultātiem, kas *Google* interneta meklētājprogrammā tiek attēloti pēc tam, kad meklētājprogrammā tiek ierakstīts viņa vārds un uzvārds.

3 — Faktiski “internets” sastāv no diviem galvenajiem pakalpojumiem, proti, globālā tīmekļa un e-pasta pakalpojumiem. Internets kā savstarpēji saistītu datoru tīkls dažādos veidos pastāv jau ilgāku laiku (sākot ar *Arpanet* (ASV)), savukārt atklāts, brīvi pieejamu www adrešu tīkls un kopējā koda struktūra tika izveidota tikai 1990 gadu sākumā. Šķiet, ka, ņemot vērā vēsturisko attīstību, pareizi būtu lietot terminu “globālais tīmeklis”. Tomēr pašreizējā lietojuma un Tiesas judikatūrā minētās terminoloģijas variantu izvēles dēļ turpmāk tekstā, atsaucoties uz tīkla daļu, ko veido globālais tīmeklis, galvenokārt tiek lietots vārds “internets”.

4 — Tīmekļa lapas atrašanās vietu identificē ar individuālu adresi, kas ir daļa no 1994. gadā izveidotā vienotās resursu vietraža (*Uniform Resource Locator (URL)*) sistēmas. Tīmekļa lapai var piekļūt, ierakstot tās URL adresi tīmekļa pārlūkprogrammā (tieši vai ar domēna vārda palīdzību). Tīmekļa lapas ir nepieciešams kodēt kādā iezīmēšanas valodā. Hiperteksta iezīmēšanas valoda HTML [*HyperText Markup Language*] ir galvenā iezīmēšanas valoda, ko izmanto, veidojot tīmekļlapas un citu tīmekļa pārlūkprogrammā attēlojamu informāciju.

5 — Šo triju jautājumu satura plašumu ilustrē šāda informācija (tie gan nav precīzi skaitļi). Pirmkārt, ir ticis aplēsts, ka internetā varētu būt vairāk nekā 600 miljoni tīmekļvietņu. Tiek lēsts, ka šajās vietnēs kopumā ir vairāk nekā 40 miljardi tīmekļlapu. Otrkārt, meklētājprogrammu skaits ir ievērojami mazāks: pastāv ne vairāk par 100 nozīmīgām meklētājprogrammām, un šķiet, ka daudzās valstīs liela tirgus daļa ir tieši *Google*. Kā tiek rakstīts, *Google* meklētājprogrammas panākumu iemesls ir tās izmantotās jaudīgās tīmekļa rāpuļprogrammas [*web crawlers*], efektīvās indeksēšanas sistēmas un tehnoloģija, kas ļauj meklēšanas rezultātus izkārtot secībā, kas atbilst lietotāja interesēm (tostarp patentētais *PageRank* algoritms). Skat. López-Tarruella, A., Introduction: *Google Pushing the Boundaries of Law, Google and the Law. Empirical Approaches to Legal Aspects of Knowledge-Economy Business Models*, red. López Tarruella, A., T.M.C. Asser Press, Hāga, 2012, 1.–8. lpp., 2. lpp. Treškārt, vairāk nekā trīs ceturtdaļas cilvēku Eiropā izmanto internetu, un viņu izmantotās meklētājprogrammas var ievākt un apstrādāt viņu kā interneta meklētājprogrammas lietotāju personas datus.

6 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīva 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 31. lpp.).

7 — Vispārīgi par šo tēmu skat. uz [Direktīvas 95/46/EK] 29. panta pamata izveidotās darba grupas [*Article 29 Working Party*] sagatavoto Atzinumu 1/2008 par datu aizsardzības jautājumiem, kas saistīti ar meklētājprogrammām (WP 148). *Google* privātuma politiku attiecībā uz tās interneta meklētājprogrammas lietotājiem pašlaik izvērtē dalībvalstu datu aizsardzība iestādes. Šā procesa galvenais virzītājs ir Francijas datu aizsardzības iestāde CNIL. Par jaunākajām norisēm skat. 29. panta darba grupas 2012. gada 16. oktobra vēstuli, kas adresēta *Google* (pieejama 22. zemsvirtras piezīmē minētajā vietnē).

6. Tiesai uzdotos prejudiciālos jautājumus var iedalīt trīs grupās⁸. Pirmā jautājumu grupa attiecas uz ES datu aizsardzības normu *teritoriālo piemērošanas jomu*. Otrā grupa ietver jautājumus saistībā ar interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja⁹ tiesisko stāvokli direktīvas kontekstā, it īpaši attiecībā uz tās *materiālās piemērošanas jomu*. Visbeidzot trešais jautājums attiecas uz tā dēvētajām *tiesībām tikt aizmirstam* un to, vai datu subjekti ir tiesīgi lūgt, lai meklētājprogrammā vairs netiktu attēloti daži vai visi meklēšanas rezultāti par viņiem. Nevienu no šiem jautājumiem, kas skar arī svarīgus pamattiesību aizsardzības aspektus, Tiesa līdz šim vēl nav izskatījusi.

7. Šķiet, ka šī ir pirmā lieta, kurā Tiesa tiek aicināta interpretēt direktīvu interneta meklētājprogrammu kontekstā, un šķiet, ka tas ir valstu datu aizsardzības iestādēm un dalībvalstu tiesām aktuāls jautājums. Arī iesniedzējtiesa norāda, ka tā pašlaik izskata vairākas līdzīgas lietas.

8. Vissvarīgākā līdz šim Tiesā izskatītā lieta, kurā aplūkoti jautājumi par datu aizsardzību interneta kontekstā, ir lieta *Lindqvist*¹⁰. Tomēr minētajā lietā nebija runas par interneta meklētājprogrammu. Direktīva ir tikusi interpretēta vairākās lietās. To vidū īpaši nozīmīgas ir *Österreichischer Rundfunk*¹¹, *Satakunnan Markkinapörssi* un *Satamedia*¹², kā arī *Volker und Markus Schecke* un *Eifert*¹³. Tiesas judikatūrā ir tikusi aplūkota arī interneta meklētājprogrammu loma saistībā ar intelektuālā īpašuma tiesībām un tiesu piekritību, proti, lietās *Google France* un *Google, Portakabin, L'Oréal u.c., Interflora* un *Interflora British Unit*, kā arī *Wintersteiger*¹⁴.

9. Kopš direktīvas pieņemšanas tiesību norma par personas datu aizsardzību ir tikusi iekļauta LESD 16. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 8. pantā. Turklāt 2012. gadā Komisija sagatavoja priekšlikumu Vispārīgajai datu aizsardzības regulai¹⁵, ar ko ir paredzēts aizstāt direktīvu. Taču izskatāmais strīds ir jāatrisina, pamatojoties uz spēkā esošajām tiesību normām.

10. Izskatāmo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ietekmē tas, ka 1990. gadā, kad tika sagatavots Komisijas priekšlikums direktīvai, internets mūsdienu globālā tīmekļa nozīmē vēl nepastāvēja, tāpat kā vēl nebija pieejama neviena meklētājprogramma. Kad 1995. gadā direktīva tika pieņemta, internets bija tikko sācis darboties un tirgū nonāca pirmās rudimentārās meklētājprogrammas, tomēr neviens vēl nevarēja paredzēt, cik fundamentāli un revolucionāri tas izmainīs pasauli. Tagad varētu uzskatīt, ka gandrīz ikviena persona, kurai ir viedtālrunis vai dators, internetā veic darbības, kurām potenciāli varētu piemērot direktīvu.

8 — Šo secinājumu 19. punkts.

9 — Turpmāk tekstā ar “interneta meklētājprogramma” atsaucos uz datorprogrammas un iekārtas kombināciju, kas padara iespējamu internetā meklēt tekstu un audiovizuālu saturu. Jautājumi par meklētājprogrammām, kas darbojas tikai konkrēta interneta domēna (jeb vietnes), piemēram, <http://curia.europa.eu>, ietvaros, šajos secinājumos nav aplūkoti. Ekonomikas dalībnieku, kas nodrošina piekļuvi meklētājprogrammai, turpmāk tekstā dēvēju par “interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju”. Izskatāmajā lietā pakalpojumu sniedzēja, kas nodrošina piekļuvi *Google* meklētājprogrammai un daudzām meklēšanas papildfunkcijām, piemēram, maps.google.com un news.google.com, šķiet, ir *Google Inc.*

10 — Skat. 2003. gada 6. novembra spriedumu lietā C-101/01 *Lindqvist* (*Recueil*, I-12971. lpp.).

11 — Skat. 2003. gada 20. maija spriedumu apvienotajās lietās C-465/00, C-138/01 un C-139/01 *Österreichischer Rundfunk* u.c. (*Recueil*, I-4989. lpp.).

12 — Skat. 2008. gada 16. decembra spriedumu lietā C-73/07 *Satakunnan Markkinapörssi* un *Satamedia* (Krājums, I-9831. lpp.).

13 — Skat. 2010. gada 9. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-92/09 un C-93/09 *Volker und Markus Schecke* un *Eifert* (Krājums, I-11063. lpp.).

14 — Skat. 2010. gada 23. marta spriedumu apvienotajās lietās no C-236/08 līdz C-238/08 *Google France* un *Google* (Krājums, I-2417. lpp.), 2010. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-558/08 *Portakabin* (Krājums, I-6963. lpp.), 2011. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-324/09 *L'Oréal* u.c. (Krājums, I-6011. lpp.), 2011. gada 22. septembra spriedumu lietā C-323/09 *Interflora* un *Interflora British Unit* (Krājums, I-8625. lpp.) un 2012. gada 19. aprīļa spriedumu lietā C-523/10 *Wintersteiger*.

15 — Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (Vispārīgā datu aizsardzības regula), COM(2012) 11, galīgā redakcija.

II – Piemērojamās tiesību normas

A – *Datu aizsardzības direktīva*

11. Direktīvas 1. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm, ievērojot direktīvas tiesību normas, ir jāaizsargā fizisko personu pamattiesības un brīvības, it īpaši viņu tiesības uz privātumu saistībā ar personas datu apstrādi.

12. 2. pantā tostarp ir definēti personas datu, datu subjekta, personas datu apstrādes, pārziņa un trešās personas jēdzieni.

13. Saskaņā ar direktīvas 3. pantu tā ir piemērojama personas datu apstrādei, kas pilnīgi vai daļēji notiek automātiski, un dažās situācijās arī apstrādei, kas nenotiek automātiski.

14. Saskaņā ar 4. panta 1. punktu ikviena dalībvalsts personas datu apstrādei piemēro savas valsts normas, kuras tā pieņem saskaņā ar šo direktīvu, ja pārzinis ir reģistrēts tās teritorijā vai ja pārzinis Savienībā gan nav reģistrēts, taču personas datu apstrādei izmanto iekārtas, kas atrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

15. Direktīvas 12. pantā ir paredzētas datu subjekta tiesības piekļūt personas datiem, kurus apstrādājis pārzinis, savukārt 14. pantā – datu subjekta “tiesības iebilst” pret personas datu apstrādi konkrētās situācijās.

16. Direktīvas 29. pantā ir paredzēts izveidot neatkarīgu padomdevēju darba grupu, kurā tostarp ir pārstāvētas dalībvalstu datu aizsardzības iestādes (turpmāk tekstā – “29. panta darba grupa”).

B – *Valsts tiesības*

17. Direktīva Spānijas tiesībās ir transponēta ar Personas datu aizsardzības pamatlikumu Nr. 15/1999 [*La Ley Orgánica 15/1999 de Protección de Datos de Carácter Personal*]¹⁶.

III – Faktiskie apstākļi un prejudiciālie jautājumi

18. Kāds Spānijas lieltirāžas laikraksts 1998. gada sākumā savā iespiestajā izdevumā publicēja divus paziņojumus par nekustamā īpašuma izsoli saistībā ar apķīlāšanu sociālās apdrošināšanas parādu dēļ. Datu subjekts tajos bija minēts kā īpašnieks. Vēlāk izdevējs padarīja pieejamu tiešsaistē laikraksta elektronisko versiju.

19. 2009. gada novembrī datu subjekts sazinājās ar laikraksta izdevēju un apgalvoja, ka tad, kad viņa vārdu un uzvārdu ieraksta *Google* meklētājprogrammā, tajā tiek attēlota atsauce uz laikraksta lappusēm, kurās ir šie paziņojumi par nekustamā īpašuma izsoli. Viņš apgalvoja, ka apķīlāšanas procedūra saistībā ar viņa sociālās apdrošināšanas parādiem tika pabeigta un atrisināta pirms vairākiem gadiem un ka tagad tā ir kļuvusi nenozīmīga. Izdevējs viņam atbildēja, ka viņa datu dzēšana nebūtu adekvāta, ņemot vērā, ka tie tika publicēti Darba un sociālo lietu ministrijas uzdevumā.

16 — 1999. gada 14. decembra *BOE* Nr. 298, 43088. lpp.

20. Datu subjekts 2010. gada februārī sazinājās ar *Google Spain* un lūdza nodrošināt, lai tad, kad *Google* meklētājprogrammā tiek ievadīts viņa vārds un uzvārds, meklēšanas rezultātos netiktu parādītas saites uz minēto laikrakstu. *Google Spain* to pāradresēja uz *Google Inc.*, kuras juridiskā adrese ir Amerikas Savienotajās Valstīs, Kalifornijā, jo šis uzņēmums esot uzskatāms par interneta meklēšanas pakalpojumu sniedzēju.

21. Pēc tam datu subjekts iesniedza *AEPD* sūdzību, kurā lūdza, lai izdevējam tiktu uzdots publikāciju izņemt vai izlabot tā, lai netiktu attēloti viņa personas dati vai citādi lai izdevējs izmantotu meklētājprogrammā pieejamos rīkus, lai aizsargātu viņa personas datus. Turklāt viņš prasīja, lai *Google Spain* vai *Google Inc.* tiktu uzdots izdzēst vai aizklāt viņa datus, lai tie vairs netiktu iekļauti meklēšanas rezultātos kopā ar saitēm uz laikrakstu.

22. Ar savu 2010. gada 30. jūlija lēmumu *AEPD* direktors apmierināja datu subjekta sūdzību pret *Google Spain* un *Google Inc.*, aicinot tās veikt nepieciešamos pasākumus, lai datus izslēgtu no sava indeksa un turpmāk piekļuvi tiem padarītu neiespējamu. Savukārt sūdzība pret izdevēju tika noraidīta, jo datu publicēšana presē bija tiesiski pamatota. *Google Spain* un *Google Inc.* iesniedza iesniedzējtiesā divas apelācijas sūdzības, lūdzot atcelt *AEPD* lēmumu.

23. Iesniedzējtiesa ir apturējusi tiesvedību un uzdod Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1. Attiecībā uz [direktīvas] un līdz ar to arī Spānijas datu aizsardzības tiesiskā regulējuma teritoriālo piemērojamību:

1.1. Vai ir uzskatāms, ka uzņēmums ir “reģistrēts” [direktīvas] 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, ja pastāv viens vai vairāki no šādiem apstākļiem:

— ja uzņēmums, kas nodrošina meklētājprogrammu, lai attiecīgajā dalībvalstī popularizētu un pārdotu meklētājprogrammā izvietotos reklāmas laukumus, izveido pārstāvniecību vai meitasuzņēmumu, kuras darbība ir vērsta uz šīs valsts iedzīvotājiem,

vai

— ja mātesuzņēmums šajā dalībvalstī izveidoto meitasuzņēmumu ieceļ par savu pārstāvi un personas datu pārzini divām konkrētām personas datu apstrādes sistēmām (kartotēkām) attiecībā uz to klientu datiem, kuri ar minēto uzņēmumu ir noslēguši līgumu par reklāmas izvietošanu,

vai

— ja dalībvalstī izveidotā pārstāvniecība vai meitasuzņēmums nodod mātesuzņēmumam, kas atrodas ārpus Eiropas Savienības, lūgumus un pieprasījumus no datu subjektiem un personas datu aizsardzības iestādēm, pat ja šāda sadarbība notiek labprātīgi?

1.2. Vai [direktīvas] 4. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiek “izmantots aprīkojums, [...] kas atrodas minētās dalībvalsts teritorijā”,

ja meklētājprogramma izmanto, t.s., tīmekļa rāpuļprogrammas [*crawlers*] jeb robotus, lai lokalizētu un indeksētu tīmekļlapā, kas atrodas serverī šajā dalībvalstī, iekļauto informāciju,

vai

ja tā izmanto dalībvalsts domēnvārdu un ja tajā veiktie meklējumi un rezultāti ir balstīti uz šīs dalībvalsts valodu?

1.3. Vai tīmekļa meklētājprogrammā indeksētas informācijas pagaidu uzglabāšana ir uzskatāma par aprīkojuma izmantošanu [direktīvas] 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē? Ja atbilde uz šo jautājumu būtu apstiprinoša, vai var uzskatīt, ka pastāv šī piesaiste, ja uzņēmums atsakās izpaust vietu, kur tas uzglabā šos indeksus, atsaucoties uz konkurences apsvērumiem?

1.4. Neatkarīgi no atbildes uz iepriekšējiem jautājumiem un it īpaši gadījumā, ja [Tiesa] uzskatītu, ka direktīvas 4. pantā minētās piesaistes nav konstatējamas:

vai [direktīva], ņemot vērā [Hartas] 8. pantu, ir piemērojama dalībvalstī, kurā atrodas strīda smagumcentrs un kurā ir iespējama iedarbīgāka Eiropas Savienības pilsoņu tiesību aizsardzība?

2. Attiecībā uz meklētājprogrammu kā satura nodrošinātāju darbību [direktīvas] kontekstā:

2.1. Attiecībā uz “Google” meklētājprogrammas uzņēmuma kā satura nodrošinātāja darbību internetā, kura izpaužas kā publicētās vai trešo personu internetā ievietotās informācijas lokalizēšana, to automātiski indeksējot, īslaicīgi uzglabājot un, visbeidzot, padarot pieejamu konkrētā, interneta lietotāju interesēm atbilstošā secībā, ja šāda informācija ietver trešo personu personas datus,

vai ir uzskatāms, ka iepriekš izklāstītā darbība ietilpst jēdzienā “datu apstrāde” [direktīvas] 2. panta b) punkta izpratnē?

2.2. Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu būtu apstiprinoša, vai iepriekš izklāstītās darbības kontekstā direktīvas 2. panta d) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka uzņēmums, kas pārvalda *Google* meklētājprogrammu, ir uzskatāms par tā indeksētajās tīmekļlapās iekļauto personas datu “pārzini”?

2.3. Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu būtu apstiprinoša, vai valsts personas datu aizsardzības uzraudzības iestāde (šajā lietā [AEPD]), aizsargājot [direktīvas] 12. panta b) punktā un 14. panta a) punktā nostiprinātās tiesības, var tieši uzlikt *Google* meklētājprogrammas uzņēmumam pienākumu no saviem indeksiem izslēgt trešās personas publicētas informācijas elementus, bet pati nedz iepriekš, nedz vienlaikus nevēršas tieši pie tās tīmekļlapas īpašnieka, kurā šī informācija ir izvietota?

2.4. Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu būtu apstiprinoša – vai tiktu izslēgts meklētājprogrammas pienākums aizsargāt šīs tiesības, ja informāciju, kas ietver personas datus, ir likumīgi publicējusi trešā persona un tā glabājas sākotnējā tīmekļlapā?

3. Attiecībā uz tiesību uz datu dzēšanu un/vai tiesību iebilst piemērošanas jomu saistībā ar “derecho al olvido” (“tiesībām tikt aizmirstam”) tiek uzdots šāds jautājums:

3.1. Vai tiesības uz datu dzēšanu un piekļuves noslēgšanu, kas paredzētas [direktīvas] 12. panta b) punktā, un tiesības iebilst, kas paredzētas [direktīvas] 14. panta a) punktā, nozīmē arī to, ka datu subjekts pats var vērsties pie meklētājprogrammas, lai novērstu informācijas, kas attiecībā uz viņa personu ir publicēta trešās personas tīmekļlapā, indeksēšanu, atsaucoties uz savu vēlmi, lai šo informāciju neuzzinātu interneta lietotāji, ja viņš uzskata, ka šī informācija var viņam kaitēt, vai vēlas, lai tā tiktu aizmirsta, pat ja šo informāciju trešā persona ir publicējusi likumīgi?”

24. Rakstveida apsvērumus ir iesniegusi *Google*, kā arī Spānijas, Grieķijas, Itālijas, Austrijas un Polijas valdības un Eiropas Komisija. Tās visas, izņemot Polijas valdību, un datu subjekta pārstāvis piedalījās 2013. gada 26. februāra tiesas sēdē un sniedza mutvārdu paskaidrojumus.

IV – Ievada apsvērumi

A – Ievada piezīmes

25. Izskatāmajā lietā galvenais jautājums ir par to, kā jāinterpretē interneta meklētājprogramma pakalpojumu sniedzēju loma spēkā esošo ES tiesību aktu, kas attiecas uz datu aizsardzību, it īpaši direktīvas, kontekstā. Tādēļ problēmas izzināšanai noderīgi būtu sākt ar dažiem apsvērumiem attiecībā uz datu aizsardzības, interneta un interneta meklētājprogrammu attīstību.

26. Laikā, kad notika pārrunas par direktīvu un tā tika pieņemta 1995. gadā¹⁷, tai tika piešķirta plaša *materiālās piemērošanas* joma. Tas tika izdarīts, lai tiktu līdzī tehnoloģijas attīstībai attiecībā uz pārziņa veikto datu apstrādi, kas bija vairāk decentralizēta nekā personas datu kartotēkas, kuras balstītas uz tradicionālajām centralizētajām datu bāzēm, un kas arī ietvēra jaunus personas datu veidus, piemēram, attēlus un apstrādes paņēmienus, piemēram, bezmaksas teksta meklēšanu¹⁸.

27. 1995. gadā vispārēja piekļuve internetam bija jauns fenomens. Tagad, pēc gandrīz divām desmitgadēm, elektroniska [digitāla] satura apjoms, kas ir pieejams tiešsaistē, ir pieaudzis ģeometriskā progresijā. Tam var viegli piekļūt, to var izmantot un to var izplatīt ar sociālo plašsaziņas līdzekļu starpniecību, kā arī lejuplādēt uz dažādām ierīcēm, piemēram, planšetdatoriem, viedtālruniem un portatīvajiem datoriem. Tomēr ir skaidrs, ka interneta kļūšana par visaptverošu, pasaules mēroga informācijas krājumu, kas ir vispārēji pieejams un kurā var veikt meklēšanu, Kopienas likumdevēji nebija paredzējuši.

28. Izskatāmajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu galvenais ir tas, ka internets bezprecedenta veidā paplašina un atvieglo informācijas izplatīšanu¹⁹. Līdzīgi kā iespiedtehnikas izgudrošana XV gadsimtā padarīja iespējamu tekstu pavairošanu neierobežotā apjomā, ko iepriekš nācās darīt, pārrakstot ar roku, informācijas augšupielādēšana internetā padara iespējamu masveida piekļuvi informācijai, ko iepriekš, iespējams, varēja atrast pēc apgrūtinātas meklēšanas un vienīgi dažās atrašanās vietās. Vispārēja piekļuve informācijai internetā ir iespējama visur, izņemot valstis, kurās varasiestādes piekļuvi internetam ierobežo, izmantojot dažādus tehniskus līdzekļus (piemēram, elektroniskus uguns mūrus) vai kurās piekļuve telefonsakariem tiek kontrolēta vai tie ir pieejami nepietiekamā apmērā.

29. Šīs attīstības dēļ direktīvas potenciālā piemērošanas joma modernajā pasaulē ir kļuvusi pārsteidzoši plaša. Iedomāsimies kādu Eiropas tiesību profesoru, kas no Tiesas tīmekļvietnes savā portatīvajā datorā ir lejupielādējis būtisku spriedumu no Tiesas judikatūras. Direktīvas izpratnē profesors varētu tikt uzskatīts par personas datu, kas iegūti no trešās personas, pārzini. Profesora rīcībā ir datnes, kas ietver personas datus, kuri tiek automātiski apstrādāti meklēšanas un uzziņas nolūkā viņa darbības kontekstā, kas nav tīri privātā jeb ar mājsaimniecību saistīta joma. Faktiski ikviena persona, kas mūsdienās planšetdatorā lasa laikrakstu vai viedtālrunī seko līdzī sociālo plašsaziņas līdzekļu ziņām, šķiet, ir iesaistīta personas datu apstrādē ar automātiskiem līdzekļiem, un potenciāli varētu tikt iekļauta

17 — Kā teikts tās preambulas 11. apsvērumā, “šajā direktīvā iekļautie personas tiesību un brīvību, jo īpaši privātās dzīves neaizskaramības tiesību, aizsardzības principi būtisko un paplašina Eiropas Padomes 1981. gada 28. janvāra Konvencijā par personas aizsardzību attiecībā uz personas datu automatizēto apstrādi iekļautos principus”.

18 — 29. panta darba grupas Atzinums 1/2010 attiecībā uz jēdzieniem “personas datu operators” un “pārzinis” (WP 169), 3. un 4. lpp.

19 — Piemēram, 2011. gada 25. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-509/09 un C-161/10 *eDate Advertising* un *Martinez* (Krājums, I-10269. lpp., 45. punkts).

direktīvas piemērošanas jomā, ciktāl tas notiek ārpus viņas tīri privātās dzīves jomas²⁰. Turklāt plašā interpretācija, ko Tiesa ir noteikusi attiecībā uz pamattiesībām uz privāto dzīvi datu aizsardzība kontekstā, šķiet, jebkādu cilvēka saziņu ar elektroniskiem līdzekļiem pakļauj pārbaudei, atsaucoties uz šīm tiesībām.

30. Pašreizējos apstākļos tehnoloģiju attīstības dēļ personas datu, personas datu apstrādes un pārziņa jēdzienu plašās definīcijas, iespējams, aptver plašu, bezprecedenta virkni jaunu faktisko apstākļu situāciju. Tas tā vēl jo vairāk ir tādēļ, ka daudzas, ja ne lielākā daļa, vietnes un datnes, kurām var piekļūt caur tām, ietver personas datus, piemēram, pašlaik dzīvojošu fizisko personu vārdus. Tas Tiesai uzliek pienākumu, interpretējot direktīvas piemērošanas jomu, piemērot veselā saprāta likumu, ar citiem vārdiem, samērīguma principu, lai novērstu nesaprātīgas un pārspilētas juridiskās sekas. Tiesa šādu mērenu pieeju jau ir izmantojusi spriedumā lietā *Lindqvist*, kurā tā noraidīja interpretāciju, kas būtu varējusi nesamērīgi paplašināt direktīvas 25. panta piemērošanas jomu attiecībā uz personas datu pārsūtīšanu uz trešajām valstīm interneta kontekstā²¹.

31. Līdz ar to izskatāmajā lietā būs nepieciešams nodrošināt pareizu, saprātīgu un samērīgu līdzsvaru starp personas datu aizsardzību, informācijas sabiedrības mērķu un ekonomikas dalībnieku un visu interneta lietotāju ar likumu aizsargāto interešu saskanīgu interpretāciju. Lai gan direktīva kopš tās pieņemšanas 1995. gadā nav tikusi grozīta, tas ir nenovēršami, ka tā tiek piemērota jaunām situācijām. Tā ir sarežģīta joma, kurā sastopas tiesības un jaunās tehnoloģijas. Atzinumos, kurus ir izstrādājusi 29. panta darba grupa, ir sniegta ļoti noderīga analīze par šo tēmu²².

B – Interneta meklētājprogrammas un datu aizsardzība

32. Vērtējot interneta meklētājprogrammas tiesisko stāvokli saistībā ar datu aizsardzības normām, ir jāņem vērā šādi elementi²³.

33. Pirmkārt, savā pamatformā interneta meklētājprogramma principā nerada jaunu, patstāvīgu saturu. Savā vienkāršākajā formā tā tikai norāda, kur var atrast jau pastāvošu saturu, ko internetā ir padarījuši pieejamu kāda trešā persona, sniedzot hipersaiti uz vietni, kas ietver meklētos terminus.

34. Otrkārt, meklēšanas rezultāti, kurus ir attēlojusi interneta meklētājprogramma, nav balstīti uz momentānu meklēšanu visā globālajā tīmeklī, bet gan ir iegūti un apkopotī no satura, ko interneta meklētājprogramma jau iepriekš ir apstrādājusi. Tas nozīmē, ka interneta meklētājprogramma ir izguvusi saturu no pastāvošām vietnēm un šo saturu ir kopējusi, analizējusi un indeksējusi uz savām ierīcēm. Šis izgūtais saturs ietver personas datus, ja tos ietver jebkura no avota tīmekļlapām.

35. Treškārt, lai rezultātus padarītu lietotājiem draudzīgākus, interneta meklētājprogrammas bieži kopā ar saiti uz sākotnējo jeb avota vietni attēlo arī papildu saturu. Tie var būt izvilki no teksta vai audiovizuāls saturs, vai pat avota tīmekļlapas momentfoto. Šāda priekšskatījuma informācija vismaz daļēji var tikt izgūta no interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja ierīcēm, nevis momentāni no sākotnējās jeb avota vietnes. Tas nozīmē, ka faktiski pakalpojumu sniedzējs šādi attēloto informācija tur pie sevis.

20 — Laikrakstā parasti tiek iekļauti personas dati, piemēram, fizisko personu vārdi. Šie personas dati tiek apstrādāti, ja tie tiek izmantoti ar automatiskiem līdzekļiem. Šāda apstrāde ietilpst direktīvas piemērošanas jomā, ja vien to neveic fiziska persona tīri privātās jeb mājsaimniecības darbības ietvaros. Skat. direktīvas 2. panta a) un b) punktu un 3. panta 2. punktu. Turklāt tāda papīra formāta dokumenta lasīšana vai tāda attēla attēlošana, kurā ir iekļauti personas dati, arī ir uzskatāma par to apstrādi. Skat. Dammann, U. un Simitis, S., *EG-Datenschutzrichtlinie*, Nomos Verlagsgesellschaft, Badenbādene, 1997, 110. lpp.

21 — Spriedums lietā *Lindqvist* (67.–70. punkts) attiecībā uz direktīvas 25. panta interpretāciju.

22 — Atzinumi ir pieejami adresē http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm.

23 — Interneta meklētājprogrammas pastāvīgi tiek pilnveidotas; šeit ir sniegts tikai vispārīgs pārskats par tām raksturīgajām iezīmēm, kas ir nozīmīgas šai lietai.

C – Interneta meklētājprogrammu regulējums

36. Eiropas Savienība lielu nozīmību ir piedēvējusi informācijas sabiedrības attīstībai. Šajā kontekstā ir tikusi aplūkota arī informācijas sabiedrības starpnieku loma. Tie darbojas kā starpnieki starp satura nodrošinātājiem un interneta lietotājiem. Starpnieku īpašā loma ir tikusi atzīta, piemēram, direktīvā (tās preambulas 47. apsvērumā), Direktīvā 2000/31²⁴ (21. panta 2. punktā un preambulas 18. apsvērumā), kā arī 29. panta darba grupas Atzinumā 1/2008. Interneta pakalpojumu sniedzēja loma ir tikusi uzskatīta par izšķiroši svarīgu informācijas sabiedrībai, un to atbildība par trešās personas saturu, ko tie pārsūta un/vai glabā, ir tikusi ierobežota, lai veicinātu to likumīgo darbību.

37. Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju loma un tiesiskais stāvoklis ES tiesību aktos tiešā tekstā nav atrunāts. “Informācijas lokalizēšanas rīka pakalpojumi” tiek “sniegti no attāluma, izmantojot elektroniskus līdzekļus un pēc pakalpojuma saņēmēja individuāla pieprasījuma”, un tādējādi ir uzskatāmi par informācijas sabiedrības pakalpojumu, kas sastāv no tādu rīku nodrošināšanas, kas ļauj veikt datu meklēšanu, piekļuvi un izguvi. Tomēr šķiet, ka tādi interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēji kā *Google*, kas par saviem pakalpojumiem neiekasē maksu no interneta lietotājiem, šādā statusā neietilpst Direktīvas 2000/31 piemērošanas jomā²⁵.

38. Neatkarīgi no tā viņu stāvoklis ir jāvērtē attiecībā pret tiesību principiem, uz kuriem balstās interneta pakalpojumu sniedzēju atbildības ierobežojumi. Citiem vārdiem sakot, to, cik lielā mērā interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja darbības, raugoties no atbildības principu viedokļa, ir analogas pakalpojumiem, kas minēti Direktīvā 2000/31 (pārsūtīšana, vienkārša kešdarbe, mitināšana), vai pārraidīšanas pakalpojumiem, kas minēti direktīvas preambulas 47. apsvērumā, un ciktāl interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs rīkojas kā patstāvīgs satura nodrošinātājs.

D – Avota tīmekļlapas izdevēja loma un atbildība

39. Tiesa lietā *Lindqvist* ir spriedusi, ka “darbība, kuras rezultātā interneta mājas lapā tiek ievietoti personas dati, ir jāuzskata par šādu [personas datu] apstrādi”²⁶. Turklāt “lai informācija parādītos interneta mājas lapā, saskaņā ar pašreiz piemērotajām tehniskajām un informātikas procedūrām ir jāveic darbība, lai šo mājas lapu ievietotu serverī, kā arī nepieciešamās darbības, lai šo mājas lapu padarītu pieejamu personām, kuras ir pieslēgušās internetam. Šīs darbības vismaz daļēji tiek veiktas automatizēti”. Tiesa secināja, ka “darbība, kuras ietvaros interneta mājas lapā tiek norādītas vairākas personas un tās identificētas, vai nu norādot viņu uzvārdu, vai citā veidā”, ir uzskatāma par “personas datu apstrādi pilnībā vai daļēji ar automatizētiem līdzekļiem” [direktīvas] 3. panta 1. punkta izpratnē.

40. No minētā konstatējuma spriedumā lietā *Lindqvist* izriet, ka avota tīmekļlapas, kurā ir iekļauti personas dati, izdevējs ir personas datu apstrādes pārzinis direktīvas izpratnē. Šādā statusā izdevējam ir saistoši visi pienākumi, kurus direktīva uzliek pārziņiem.

24 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīva 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV L 178, 1. lpp.).

25 — Skat. Direktīvas 2000/31 preambulas 18. apsvērumu un 2. panta a) punktu kopsakarā ar 1. panta 2. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija Direktīvā 98/34/EK, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu noteikumu jomā un par noteikumiem par informācijas sabiedrības pakalpojumiem (OV L 204, 37. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīvu 98/48/EK (OV L 217, 18. lpp.).

26 — Spriedums lietā *Lindqvist*, 25.–27. punkts.

41. Avota tīmekļlapas tiek glabātas mitinātājservers, kas savienoti ar internetu. Avota tīmekļlapas izdevējs interneta meklētājprogrammas darbības nodrošināšanai var izmantot “izslēgšanas kodus”²⁷. Izslēgšanas kodi meklētājprogrammai norāda, kuras avota tīmekļlapas indeksēt vai saglabāt, vai attēlot meklēšanas rezultātos²⁸. To izmantošana liecina par to, ka izdevējs nevēlas, ka konkrēta informācija no avota tīmekļlapām tiktu izgūta izplatīšanai caur meklētājprogrammu.

42. Tādēļ tehniskā ziņā izdevējam ir iespēja ietvert savā tīmekļlapā izslēgšanas kodus, kas ierobežo šīs lapas indeksēšanu un arhivēšanu, un tādējādi pastiprināt personas datu aizsardzību. Ārkārtas gadījumā izdevējs lapu var izņemt no mitinātājservers, pārpublicēt to bez attiecīgajiem personas datiem, par kuriem ir ticis iebilsts, un pieprasīt lapas aktualizēšanu meklētājprogrammas kešatmiņā.

43. Līdz ar to persona, kas saturu publicē avota tīmekļlapā, savā pārziņa statusā ir atbildīga par personas datiem, kas ir publicēti šajā lapā, un šīs personas rīcībā ir dažādi līdzekļi, lai izpildītu savus pienākumus šajā ziņā. Šāda juridiskās atbildības novirzīšana atbilst nostiprinātajam izdevēja atbildības principam tradicionālo plašsaziņas līdzekļu kontekstā²⁹.

44. Tomēr šī izdevēja atbildība negarantē, ka datu aizsardzības problēmas var galīgi atrisināt vienīgi tad, ja vērsas pret avota tīmekļlapas pārzini. Kā norāda iesniedzējtiesa, ir iespējams, ka tie paši personas dati ir tikuši publicēti neskaitāmās lapās, kas nozīmētu, ka visu attiecīgo izdevēju atrašana un sazināšanās ar tiem būtu sarežģīta vai pat neiespējama. Turklāt izdevējs var atrasties trešajā valstī un attiecīgā tīmekļlapa varētu neietilpt ES datu aizsardzības tiesību normu piemērošanas jomā. Varētu būt arī juridiski šķēršļi, piemēram, izskatāmajā lietā, ja sākotnējās publikācijas saglabāšana internetā ir tikusi atzīta par likumīgu.

45. Faktiski informācijas vispārēja pieejamība internetā balstās uz interneta meklētājprogrammām, jo nozīmīgas informācijas atrašana bez tām būtu pārāk sarežģīta, un iegūtie rezultāti būtu ierobežoti. Kā iesniedzējtiesa pareizi norāda, lai iegūtu informāciju par paziņojumiem par datu subjekta īpašuma izsoli, agrāk būtu bijis jāapmeklē laikraksta arhīvs. Tagad šī informācija var tikt iegūta, ierakstot kādā interneta meklētājprogrammā viņu vārdu, un tā padara šādu datu izplatīšanu ievērojami efektīvāku un vienlaikus traucējošāku datu subjektam. Interneta meklētājprogramma var dot iespēju veikt plašu personu profilēšanu, meklējot un apkopojot viņu personas datus. Tomēr bažas par personu profilēšanu ir arī iedvesmojušas mūsdienu datu aizsardzības likumdošanas attīstību³⁰.

46. Šo iemeslu dēļ ir svarīgi izvērtēt interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju atbildību attiecībā uz personas datiem, kas publicēti trešās personas avota tīmekļlapā, kurai var piekļūt caur tā meklētājprogrammu. Citiem vārdiem sakot, Tiesai šeit nākas izskatīt jautājumu par šīs informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēju kategorijas “sekundāro atbildību” analogi tai, ko Tiesa ir aplūkojusi savā judikatūrā par preču zīmēm un elektroniskajos tirgos³¹.

27 — Viens tipisks, pašlaik izmantots izslēgšanas kods (jeb izslēgšanas robotprotokols) tiek dēvēts par *robots.txt*; skat. <http://en.wikipedia.org/wiki/robots.txt> vai <http://www.robotstxt.org>.

28 — Tomēr izslēgšanas kodi tehniskā ziņā nenovērš indeksēšanu vai attēlošanu, bet pakalpojumu sniedzējs, kas uztur meklētājprogrammu, var izlemt tos ignorēt. Lielākie interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēji, tostarp *Google*, apgalvo, ka tie ievēro šādus kodus, kas ir iekļauti avota tīmekļlapā. Skat. 29. panta darba grupas Atzinumu 1/2008, 14. lpp.

29 — Skat. Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu lietā *K.U.* pret Somiju, Nr. 2872/02, ECT 2008, 43. un 48. punkts, kurā tiesa atsauca uz pastāvošo pozitīvo pienākumu iedarbīgi nodrošināt cieņu pret personīgo jeb ģimenes dzīvi. Šie pienākumi var ietvert tādu tiesību aktu pieņemšanu, ar kuriem ir paredzēts nodrošināt cieņu pret privāto dzīvi pat personu savstarpējo attiecību jomā. Lietā *K.U.* pret Somiju valstij bija pozitīvs pienākums nodrošināt, ka ir pieejams iedarbīgs tiesību aizsardzības līdzeklis pret izdevēju.

30 — Tomēr internets nav vis viena milzīga datu bāze, ko būtu izveidojis kāds visu kontrolējošs “lielais brālis”, bet gan decentralizēta informācijas sistēma, kura sastāv no neskaitāmiem neatkarīgiem avotiem un kurā pieejamība un informācijas izplatīšana balstās uz starpnieku pakalpojumiem, kam kā tādiem nav nekā kopēja ar saturu.

31 — Šajā ziņā skat. manus secinājumus lietā *L'Oréal u.c.*, 54. un nākamie punkti.

E – Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja darbība

47. Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs var veikt dažāda veida darbības. Šo darbību būtība un novērtējums datu aizsardzības kontekstā var būt atšķirīgs.

48. Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs var automātiski iegūt personas datus attiecībā uz tās lietotājiem³², tas ir, personām, kuras meklētājprogrammā ievada meklējamus terminus. Šie automātiski pārraidītie dati var ietvert viņas IP adresi, lietotāja izvēlētos iestatījumus (valoda u.c.) un, protams, pašus meklējamus terminus, kas tā dēvētās tiksmināšanās meklēšanas gadījumā (tas ir, kad lietotājs meklē pats savu vārdu) viegli atklāj lietotāja identitāti. Turklāt to personu, kurām ir lietotāja konts un kuras tādējādi ir reģistrējušās, personas dati, piemēram, vārds un uzvārds, e-pasta adreses un tālruņa numurs, gandrīz visos gadījumos galu galā nonāk interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja rīcībā.

49. Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēji savus ieņēmumus gūst nevis no lietotājiem, kuri meklētājprogrammā ievada meklējamus terminus, bet gan no reklāmdevējiem, kas pērk meklējamus terminus kā atslēgvārdus: to reklāmas sludinājumi tiek attēloti vienlaikus ar meklēšanas rezultātiem, kad tiek izmantots attiecīgais atslēgvārds³³. Acīmredzot personas dati attiecībā uz reklamēšanas klientiem nonāk pakalpojumu sniedzēja rīcībā.

50. Tomēr šajā prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā runa ir par *Google* kā vienkāršu interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju saistībā ar datiem, tostarp personas datiem, kurus internetā ir publicējusi trešā persona, ievietojot tos avota tīmekļlapā, un kurus ir apstrādājusi un indeksējusi *Google* meklētājprogramma. Līdz ar to lietotāju un reklamēšanas klientu, attiecībā uz kuru datiem direktīva neapšaubāmi ir piemērojama saistībā ar viņu attiecībām ar *Google*, problemātiska neietekmē otrās prejudiciālo jautājumu grupas vērtējumu. Tomēr attiecībā uz jurisdikcijas jautājumiem no pirmās prejudiciālo jautājumu grupas šīs klientu kategorijas var būt nozīmīgas.

V – Pirmā jautājumu grupa – par direktīvas teritoriālo piemērošanas jomu

A – Ievads

51. Pirmā prejudiciālo jautājumu grupa attiecas uz direktīvas 4. panta interpretāciju saistībā ar kritērijiem, kas nosaka valsts pieņemto īstenošanas aktu teritoriālo piemērošanas jomu.

52. Iesniedzējtiesa savus prejudiciālos jautājumus par Spānijas datu aizsardzības normu teritoriālo piemērošanu ir sadalījusi vēl četros apakšjautājumos. Pirmais apakšjautājums ir saistīts ar jēdzienu “reģistrācija/reģistrēts” direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē un, otrkārt, ar apstākļiem, kuros “izmanto [...] aprikojumu, kas atrodas minētās dalībvalsts teritorijā” tās 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē. Trešajā apakšjautājumā tiek jautāts, vai par iekārtu izmantošanu var uzskatīt tādas informācijas pagaidu glabāšanu, kuru ir indeksējusi interneta meklētājprogramma, un, ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša, vai var prezumēt, ka pastāv šī piesaiste, ja uzņēmums atsakās izpaust vietu, kur tas glabā šos indeksus. Ceturtajā apakšjautājumā tiek jautāts, vai Hartas 8. panta kontekstā tiesību akti, ar kuriem ir transponēta direktīva, ir jāpiemēro dalībvalstī, kurā atrodas strīda smagumcentrs un kurā ir iespējama iedarbīgāka Eiropas Savienības pilsoņu tiesību aizsardzība.

32 — Tas atbilst trešajai situācijai, kas izklāstīta iepriekš 3. punktā.

33 — Piemēram, par reklamēšanu, izmantojot atslēgvārdu sistēmu (*Google AdWords*) skat. spriedumu lietā *Google France* un *Google* (22. un 23. punkts), 2010. gada 25. marta spriedumu lietā *C-278/08 BergSpechte* (Krājums, I-2517. lpp., 5.–7. punkts), spriedumu lietā *Portakabin* (8.–10. punkts) un spriedumu lietā *Interflora* un *Interflora British Unit* (9.–13. punkts).

53. Vispirms aplūkošu pēdējo apakšjautājumu, ko iesniedzējtiesa ir uzdevusi “neatkarīgi no atbildes uz iepriekšējiem jautājumiem un it īpaši gadījumā, ja [Tiesa] uzskatītu, ka šeit nepastāv direktīvas 4. panta 1. punktā minētās piesaistes”.

B – *Strīda ģeogrāfiskais smagumcentrs pats par sevi nav pietiekams direktīvas piemērošanas pamats*

54. Hartas 51. panta 2. punktā ir precizēts, ka ar Hartu netiek paplašināta Eiropas Savienības tiesību piemērošanas joma, paplašinot Savienības kompetences, un Savienībai netiek noteiktas nekādas jaunas kompetences vai uzdevumi, nedz arī tiek grozītas Līgumos paredzētās kompetences vai uzdevumi³⁴. Šis princips ir piemērojams arī attiecībā uz Hartas 8. pantā minēto personas datu aizsardzību. Līdz ar to direktīvas interpretācija atbilstoši Hartai nevar papildus izvirzīt nekādus jaunus apstākļus, kas varētu ļaut direktīvu transponējošo valsts tiesību aktus teritoriālā ziņā piemērot direktīvas 4. panta 1. punktā minētajam. Protams, Hartas 8. pants ir jāņem vērā, interpretējot Direktīvas 4. panta 1. punktā lietotos jēdzienus, tomēr piesaisti, ko definējuši ES likumdevēji, nevar aizstāt ar pilnīgi jaunu kritēriju, atsaucoties uz šīm pamattiesībām³⁵.

55. 29. panta darba grupa pareizi uzsvēra, ka direktīvas un to transponējošo valsts tiesību aktu teritoriālās piemērošanas jomu nosaka vai nu reģistrētā pārziņa atrašanās vieta, vai arī, ja pārzinis ir reģistrēts ārpus EEZ, izmantoto līdzekļu vai iekārtu atrašanās vieta. Izšķiroša nav nedz datu subjektu valstspiederība vai ierastā dzīvesvieta, nedz personas datu fiziskās atrašanās vieta³⁶.

56. 29. panta darba grupa ir ierosinājusi, ka nākotnē attiecīga orientēšanās uz personām varētu tikt ņemta vērā attiecībā uz pārziņiem, kas ir reģistrēti ārpus ES³⁷. Komisijas 2012. gada priekšlikumā Vispārīgajai datu aizsardzības regulai³⁸ preču vai pakalpojumu piedāvāšana datu subjektiem, kas uzturas Eiropas Savienībā, būtu faktors, kas ļautu ES datu aizsardzības tiesības piemērot trešo valstu pārziņiem. Šāda pieeja – ES tiesību aktu teritoriālās piemērojamības piesaistīšana mērķauditorijai – ir saskanīga ar Tiesas judikatūru par Direktīvas 2000/31³⁹, Regulas Nr. 44/2001⁴⁰ un Direktīvas 2001/29⁴¹ piemērojamību pārrobežu situācijās.

57. Turpretī kritērijs – mērķauditorija, izskatāmajā lietā – *Google* interneta meklētājprogrammas lietotāji Spānijā, kuras acīs strīdīgo paziņojumu dēļ varēja tikt negatīvi ietekmēta datu subjekta reputācija, nešķiet esam faktors, kas izraisītu direktīvas un to transponējošo valsts tiesību aktu teritoriālo piemērojamību.

34 — Skat. 2010. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-400/10 PPU *McB*. (Krājums, I-8965. lpp., 51. un 59. punkts), 2011. gada 15. novembra spriedumu lietā C-256/11 *Dereci* u.c. (Krājums, I-11315. lpp., 71. un 72. punkts), 2012. gada 8. novembra spriedumu lietā C-40/11 *Iida* (78. punkts) un 2013. gada 26. februāra spriedumu lietā C-617/10 *Åkerberg Fransson* (23. punkts).

35 — Piemēram, spriedumā lietā *McB*. Tiesa atteicās izmantot ierosināto (atsaucoties uz Hartas 7. pantu) Padomes 2003. gada 27. novembra Regulas (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV L 338, 1. lpp.) 2. panta 9. punktā minētā jēdziena “uzraudzības tiesības” interpretāciju, kas būtu paplašinājusi to nozīmi. Protams, ņemot to vērā, ja ES tiesību normu nav iespējams interpretēt atbilstoši pamattiesībām, kas aizsargātas ES tiesībās, tad šāda norma ir jāpasludina par spēkā neesošu. Skat. 2011. gada 1. marta spriedumu lietā C-236/09 *Association belge des Consommateurs Test-Achats* u.c. (Krājums, I-773. lpp., 30.–34. punkts).

36 — 29. panta darba grupas Atzinums 8/2010 par piemērojamām tiesībām (*WP* 179), 8. lpp.

37 — 29. panta darba grupas Atzinums 8/2010, 24. un 31. lpp.

38 — Komisijas priekšlikums, 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts.

39 — Spriedums lietā *L'Oréal* u.c. un Direktīvu 2000/31.

40 — Skat. Padomes 2000. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001 L 12, 1. lpp., labojums publicēts OV L 81, 29.3.2011.), 2010. gada 7. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-585/08 un C-144/09 *Pammer* un *Hotel Alpenhof* (Krājums, I-12527. lpp.) un spriedumu lietā *Wintersteiger*. Skat. arī manus secinājumus izskatīšanās esošajā lietā C-170/12 *Pinckney*.

41 — Skat. Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvu 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 10. lpp.) un 2012. gada 21. jūnija spriedums lietā C-5/11 *Donner*.

58. Tādēļ strīda smagumcentra atrašanās Spānijā nevar tikt papildus pievienota kritērijiem, kas izklāstīti direktīvas 4. panta 1. punktā, kas, manuprāt, pilnīgi saskaņo dalībvalstu datu aizsardzības likumu teritoriālo piemērošanas jomu. Tas tā ir neatkarīgi no tā, vai šāds smagumcentrs ir attiecīgā datu subjekta valstspiederība vai dzīvesvieta, strīdīgo personas datu atrašanās vieta laikraksta vietnē vai tas, ka *Google Spain* vietne it īpaši ir vērsta uz Spānijas auditoriju⁴².

59. Šo iemeslu dēļ ierosinu Tiesai, ja tā atzīst par nepieciešamu atbildēt uz šo jautājumu, uz ceturto apakšjautājumu atbildēt noraidoši.

C – Kritērija “reģistrēts ES [dalībvalstī]” piemērojamība attiecībā uz trešās valsts interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju

60. Saskaņā ar direktīvas 4. panta 1. punktu primārais valsts datu aizsardzības normu teritoriālās piemērojamības piesaistes faktors ir personas datu apstrāde, kas īstenota kāda reģistrēta pārziņa darbības kontekstā dalībvalsts teritorijā. Turklāt, ja kāds pārzinis nav reģistrēts ES teritorijā, bet personas datu apstrādei izmanto līdzekļus vai iekārtas⁴³, kas atrodas dalībvalsts teritorijā, tad ir piemērojami šīs dalībvalsts likumi, ja vien šādas iekārtas vai līdzekļi netiek izmantoti tikai tranzīta nolūkā (caur ES teritoriju).

61. Kā jau iepriekš tika teikts, direktīva, arī tās 4. pants, tika pieņemta, pirms plašā mērogā tika sākota tiešsaistes pakalpojumu sniegšana internetā. Turklāt šajā ziņā tās teksts nav konsekventi saskanīgs un ir nepilnīgs⁴⁴. Tādēļ nepārsteidz tas, ka datu aizsardzības lietpratējiem ir bijušas ievērojamas grūtības interpretēt to attiecībā uz internetu. Izskatāmās lietas fakti ilustrē šīs problēmas.

62. *Google Inc.* ir Kalifornijā reģistrēts uzņēmums; tam ir meitasuzņēmumi dažādās ES dalībvalstīs. Tā darbību Eiropā zināmā mērā koordinē tā meitasuzņēmums Īrijā. Pašlaik tam ir datu centri vismaz Beļģijā un Somijā. Informācija par funkciju, kas saistīta ar meklētājprogrammu, precīzu ģeogrāfiskās atrašanās vietu nav publiskota. *Google* apgalvo, ka Spānijā nekāda personas datu apstrāde saistībā ar tā meklētājprogrammu nenotiek. *Google Spain* pārstāv *Google* tirdzniecības, konkrētāk, reklāmas funkciju jomā. Šādā statusā tas ir uzņēmies atbildību par personas datu apstrādi attiecībā uz tā reklāmdevējiem Spānijā. *Google* noliedz, ka tā meklētājprogramma veiktu jebkādas darbības avota tīmekļlapu mitinātājserversos vai ka tas ar sīkdatņu palīdzību ievāktu informāciju par tā meklētājprogrammas neregistrētiem lietotājiem.

63. Šo faktisko apstākļu kontekstā direktīvas 4. panta 1. punkta teksts nav īpaši noderīgs. *Google* ir reģistrēts vairākās ES dalībvalstīs. Ja šo tiesību normu interpretē burtiski, šis fakts liedz piemērot nosacījumu par iekārtu, kas minēts direktīvas 4. panta 1. punkta c) apakšpunktā. No otras puses, nav skaidrs, ciktāl un kur ES dzīvojoša datu subjekta personas datu apstrāde notiek tā ES meitasuzņēmumu kontekstā.

64. Manuprāt, Tiesas jautājumam par teritoriālo piemērojamību būtu jāpievēršas no interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja komercdarbības modeļa skatpunkta. Tas, kā jau minēju, parasti balstās uz *reklamēšanu, izmantojot atslēgvārdus*, kas ir ieņēmumu avots un saimnieciskais *raison d'être*, lai varētu sniegt bezmaksas informācijas lokalizēšanas rīku meklētājprogrammas formā. Uzņēmums, kas ir atbildīgs par reklamēšanu, izmantojot atslēgvārdus (kas Tiesas judikatūrā tiek

42 — Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav konkretizēts, kas ir domāts ar “smagumcentrs”, taču šo jēdzienu ir lietojis ģenerāladvokāts Kruss Viljalons [*Cruz Villalón*] savos secinājumos lietā *eDate Advertising* un *Martinez*, 32. un 55. punkts.

43 — 29. panta darba grupas Atzinums 8/2010, 8. un 9. lpp. Darba grupa arī norāda, ka vārds “iekārtas” [*equipment*], kas lietots direktīvas angļu versijā, ir pārāk šaurs, jo citu valodu versijās runa ir par “līdzekļiem”, kas aptver arī nemateriālus rīkus, piemēram, sīkdatnes (skat. 20. un 21. lpp.).

44 — Skat. it īpaši 29. panta darba grupas Atzinumu 8/2010, 19. lpp., kurā tiek apgalvots, ka direktīvas 4. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāpiemēro neatkarīgi no tās teksta, ja pārzinis ir reģistrēts ES, bet tā darbība nav saistīta ar attiecīgās personas datu apstrādi.

dēvēta par “atsauču pakalpojumu sniedzēju”⁴⁵), ir saistīts ar interneta meklētājprogrammu. Šai struktūrvienībai ir vajadzīga klātbūtne attiecīgās valsts reklāmas tirgū. Šā iemesla dēļ *Google* ir reģistrējis meitasuzņēmumus daudzās dalībvalstīs, kas noteikti ir uzskatāma par reģistrāciju direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Tas arī attiecīgajā dalībvalstī uztur tīmekļa domēnus, piemēram, *google.es* un *google.fi*. Meklētājprogrammas darbībā šī diversifikācija dažādās valstīs daudzējādā ziņā tiek ņemta vērā attiecībā uz meklēšanas rezultātiem, jo parastais reklamēšanas, izmantojot atslēgvārdus, finansēšanas modelis balstās uz principu “maksā pēc klikšķu skaita”⁴⁶.

65. Šo iemeslu dēļ atbalstu 29. panta darba grupas secinājumu, ka ir jāņem vērā interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja komercdarbības modelis, kas nozīmē, ka personas datu apstrādē nozīmīga ir tās reģistrācija, ja tā ir saistīta ar pakalpojumu sniegšanu, pārdodot uz šīs dalībvalsts iedzīvotājiem orientētu reklāmu⁴⁷.

66. Turklāt, pat ja direktīvas 4. pants tā materiāltiesisko normu ziņā ir balstīts uz vienu vienīgu pārziņa jēdzienu, uzskatu, ka, lai atbildētu uz prejudiciālo jautājumu par teritoriālo piemērojamību, ekonomikas dalībnieks ir jāuzskata par vienu vienību, un tādējādi šajā vērtējuma stadijā tas nav “jāatšifrē”, balstoties uz tā atsevišķajām darbībām attiecībā uz personas datu apstrādi vai dažādām datu subjektu grupām, uz kurām attiecas tās darbība.

67. Jāsecina, ka personas datu apstrāde notiek reģistrēta pārziņa darbības ietvaros, ja šāda reģistrācija ir veikta, lai atsauču pakalpojumu padarītu pieejamu šīs dalībvalsts reklāmas tirgū, pat ja tehniskā ziņā datu apstrādes darbības notiek citā dalībvalstī vai trešajā valstī.

68. Šā iemesla dēļ ierosinu Tiesai uz pirmo prejudiciālo jautājumu grupu atbildēt tādējādi, ka personas datu apstrāde tiek veikta “reģistrēta” pārziņa darbības kontekstā direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, ja uzņēmums, kas nodrošina meklētājprogrammu, dalībvalstī, lai reklamētu un pārdotu reklāmas laukumu meklētājprogrammā, izveido biroju vai meitasuzņēmumu, kura darbība ir vērsta uz šīs valsts iedzīvotājiem.

VI – Otrā jautājumu grupa par direktīvas materiālo piemērošanas jomu

69. Otrā jautājumu grupa attiecas uz tāda interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja tiesisko stāvokli, kas piedāvā piekļuvi interneta meklētājprogrammai direktīvas normu kontekstā. Iesniedzējtiesa tos ir formulējusi kā tādus, kas attiecas uz jēdzienu personas datu “apstrāde” (2.1. jautājums) un “pārzinis” (2.2. jautājums); valsts datu aizsardzības iestādes pilnvaras dot tiešus norādījumus interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējiem (2.3. jautājums) un iespējama personas datu aizsardzības izslēgšana no interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja puses attiecībā uz informāciju, ko internetā likumīgi publicējusi trešā persona (2.4. jautājums). Šie pēdējie divi apakšjautājumi ir nozīmīgi vienīgi tad, ja interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs ir uzskatāms par trešās personas avota tīmekļlapā izvietotu personas datu apstrādātāju un par šādu datu pārzini.

45 — Skat. spriedumu lietā *Google France* un *Google* (23. punkts).

46 — Skat. *Google France* un *Google*, 25. punkts, un 29. panta darba grupas Atzinumu 1/2008 (WP 148), 5. un 6. lpp. Ir viegli pārliecināties, ka ar tiem pašiem atslēgvārdiem dažādu valstu *Google* domēnos var iegūt atšķirīgus meklēšanas rezultātus un reklāmas sludinājumus.

47 — 29. panta darba grupas Atzinums 1/2008, 10. lpp.

A – Personas datu apstrāde interneta meklētājprogrammā

70. Pirmais apakšjautājums šajā grupā attiecas uz jēdzienu “personas dati” un “apstrāde” piemērojamību interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējai, piemēram, *Google*, pieņemot, ka runa ir nevis par lietotāja vai reklāmdevēju personas datiem, bet par personas datiem, kas publicēti trešās personas avota tīmekļlapā, un apstrādāti interneta meklētājprogrammā, ko uztur pakalpojuma sniedzējs. Kā izklāsta iesniedzējtiesa, šī apstrāde sastāv no informācijas, ko publicējusi vai internetā ievietojusi trešā persona, lokalizēšanas, tās automatiskas indeksēšanas, tās pagaidu glabāšanas un, visbeidzot, tās piedāvāšanas interneta lietotājiem konkrētā izvēles secībā.

71. Manuprāt, apstiprinoša atbilde uz šo apakšjautājumu neprasa plašas diskusijas. Personas datu jēdzienam direktīvā ir plaša definīcija; to ir izmantojusi 29. panta darba grupa un arī Tiesa to ir apstiprinājusi⁴⁸.

72. Saistībā ar “apstrādi” – avota tīmekļlapas internetā var ietvert un bieži ietver vārdus, attēlus, adreses, tālruņa numurus, aprakstus un citas norādes, ar kuru palīdzību var tikt identificēta fiziska persona. Tas, ka to būtība kā personas dati paliek “nezināma” interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam, kura meklētājprogramma darbojas bez jebkādas cilvēka mijiedarbība ar datiem, kas iegūti un apkopoti, indeksēti un attēloti meklēšanas nolūkā, šo konstatējumu nemaina⁴⁹. Tas pats ir sakāms par to, ka personas datu atrašanās avota tīmekļlapās savā ziņā interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam ir nejaūša, jo tam vai, precīzāk, meklētājprogrammas, kas orientēta uz visām internetā pieejamām tīmekļlapām, rāpuļprogrammas [*crawler*], analīzes un indeksēšanas funkcijām, var būt tā, ka nepastāv atšķirība tehniskā vai darbības ziņā starp avota tīmekļlapu, kas ietver personas datus, un citām lapām, kas šādus datus neietver⁵⁰. Manuprāt, šiem faktiem tomēr būtu jāietekmē jēdziena “pārzinis” interpretācija.

73. *Google* meklētājprogrammas rāpuļprogrammas funkcija, ko dēvē par *googlebot*, pastāvīgi un sistemātiski internetā darbina rāpuļprogrammu un, pārvietojoties no vienas avota tīmekļlapas uz citu, izmantojot hipersaites starp lapām, pieprasa no apmeklētajām vietnēm, lai tās tai nosūtītu apmeklētās lapas kopiju⁵¹. Šādu avota tīmekļlapu kopijas analīzē *Google* indeksēšanas funkcija. Zīmju virknes (atslēgvārdi, meklēšanas termini), kas tiek atrasti lapās, tiek ierakstīti meklētājprogrammas indeksā⁵². *Google* pārdomātais meklēšanas algoritms arī novērtē, cik meklēšanas rezultāti ir nozīmīgi. Šo atslēgvārdu kombinācija ar *URL* adresēm, kurās tos var atrast, veido meklētājprogrammas indeksu. Meklēšana, ko uzsāk lietotāji, tiek izpildīta indeksa ietvaros. Indeksēšanas un meklēšanas rezultātu attēlošanas nolūkā lapu kopijas tiek reģistrētas meklētājprogrammas kešatmiņā⁵³.

48 — Skat. direktīvas 2. panta a) punktu, saskaņā ar kuru personas dati nozīmē “jebkur[*u*] informācija attiecībā uz identificētu vai identificējamu fizisku personu”. Plašs piemēru spektrs ir minēts 29. panta darba grupas Atzinumā 4/2007 par personas datu jēdzienu (*WP* 136). Tiesa plašo interpretāciju ir atbalstījusi spriedumā lietā *Lindqvist*, 24.–27. punkts. Skat. arī spriedumu lietā *Österreichischer Rundfunk* u.c., 64. punkts; spriedumu lietā *Satakunnan Markkinapörssi* un *Satamedia*, 35.–37. punkts; 2008. gada 16. decembra spriedumu lietā *C-524/06 Huber* (Krājums, I-9705. lpp., 43. punkts), 2009. gada 7. maija spriedumu lietā *C-553/07 Rijkeboer* (Krājums, I-3889. lpp., 62. punkts), 2012. gada 19. aprīļa spriedumu lietā *C-461/10 Bonnier Audio* u.c. (93. punkts) un spriedumu lietā *Volker und Markus Schecke* un *Eifert* (23., 55. un 56. punkts).

49 — 29. panta darba grupa atgādina, ka “nav nepieciešams informāciju uzskatīt par personas datiem, ja tā ir ietverta strukturētā datu bāzē vai datnē. Arī informāciju, kas ietverta brīvā tekstā elektroniskā dokumentā, var kvalificēt kā personas datus [...]”, skat. Atzinumu 4/2007, 8. lpp.

50 — Pastāv meklētājprogrammas jeb meklētājprogrammas funkcijas, kas ir īpaši orientētas uz personas datiem, kurus var identificēt to formas dēļ (piemēram, sociālās apdrošināšanas numuri) vai uzbūves dēļ (zīmju virknējums atbilstoši vārdam un uzvārdam). Skat. 29. panta darba grupas Atzinumu 1/2008, 14. lpp. Šādas meklētājprogrammas var izvirzīt konkrētus datu aizsardzības jautājumus, kas neietilpst šo secinājumu priekšmetā.

51 — Tomēr tā dēvētajām “bāreņu” lapām, kurās nav nevienas saites uz citām tīmekļlapām, meklētājprogramma piekļūt nevar.

52 — Tīmekļa lapas, kuras atrod rāpuļprogramma, tiek saglabātas *Google* indeksa datu bāzē, kas ir sašķirota pēc meklēšanas terminiem alfabēta secībā, un katrā indeksa ierakstā glabājas dokumentu saraksts, kurā parādās termins, un atrašanās vieta tekstā, kurā tas ir sastopams. Dažas vārdu šķiras, piemēram, artikuli, vietniekvārdi, parasti lietotie apstākļa vārdi un konkrēti cipari un burti nav indeksējami. Skat. http://www.googleguide.com/google_works.html.

53 — Šis tīmekļlapu kopijas (tā dēvētie “momentuzņēmumi”), kas glabājas *Google* kešatmiņā, sastāv tikai no *HTML* koda, nevis no attēliem, kas ir jāaugšupielādē no sākotnējās jeb avota vietnes. Skat. Peguera, M., Copyright Issues Regarding *Google* Images and *Google* Cache, no: *Google and the Law*, 169.–202., 174. lpp.

74. Meklētās avota tīmekļlapas, kas glabājas kešatmiņā, kopija var tikt attēlota pēc tam, kad lietotājs ir veicis meklēšanu. Tomēr lietotājs var piekļūt sākotnējai jeb avota lapai, ja, piemēram, viņš vēlas attēlot attēlus avota tīmekļlapā. Kešatmiņa bieži tiek aktualizēta, bet var rasties situācijas, kad meklētājprogrammas attēlotā lapa neatbilst avota tīmekļlapai mitinātājserverī, jo tajā ir izdarītas izmaiņas vai tā ir izdzēsta⁵⁴.

75. Ir tikai pašsaprotami, ka iepriekšējos punktos aprakstītās darbības tiek uzskatītas par personas datu “apstrādi” avota tīmekļlapā, ko meklētājprogramma ir kopējusi, indeksējusi, kešojusi un attēlojusi. Konkrētāk, tās izraisa šādu personas datu vākšanu, reģistrēšanu, organizēšanu un uzglabāšanu, un tās var izraisīt arī personas datu izmantošanu, atklāšanu pārsūtīt, izplatīšanu vai darot tos pieejamus citādā veidā un grupēšanu direktīvas 2. panta b) punkta izpratnē.

B – Jēdziens “pārzinis”

76. Saskaņā ar direktīvas 2. panta d) punktu pārzinis⁵⁵ ir “fiziska vai juridiska persona [...], kura viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus”. Manuprāt, šajā lietā pamatjautājums ir par to, vai un ciktāl šī definīcija aptver arī interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju.

77. Visi lietas dalībnieki, izņemot *Google* un Grieķijas valdību, ierosina uz šo jautājumu atbildēt apstiprinoši, ko var viegli pamatot ar direktīvas gramatisko un varbūt pat teleoloģisko interpretāciju, ņemot vērā, ka direktīvas pamatdefinīcijas tika formulētas visaptverošā veidā, lai aptvertu jaunās norises. Manuprāt, šāda pieeja tomēr liecina par metodi, kas pilnīgi ignorē to, ka laikā, kad direktīva izstrādāta, nebija iespējams ņemt vērā interneta uzplaukumu un ar to saistītos jaunus fenomenus.

78. Kad direktīva tika pieņemta, globālais tīmeklis tikai teju bija kļuvis par realitāti, un meklētājprogrammas vēl atradās pirmsākumu stadijā. Direktīvas normās vienkārši nav ņemts vērā tas, ka milzīgam apjomam decentralizēti mitinātu elektronisku dokumentu un datņu var piekļūt no jebkuras vietas pasaulē un ka to saturu var būt kopējušas un analizējušas un izplatījušas personas, kurām nav nekādas saistības ar to autoriem vai personām, kas tos augšupielādēja mitinātājserverī, kas savienots ar internetu.

79. Atgādināšu, ka spriedumā lietā *Lindqvist* Tiesa neatbalstīja maksimālisma pieeju, ko attiecībā uz datu pārraides uz trešajām valstīm jēdziena interpretāciju ierosināja Komisija. Tiesa norādīja, ka, “pirmkārt, ņemot vērā interneta attīstības pakāpi [direktīvas] izstrādes laikā un, otrkārt, to, ka tās IV nodaļā nav kritēriju par interneta lietošanas piemērošanu, nevar prezumēt, ka Kopienų likumdevējam būtu nolūks nākotnē jēdzienā “[datu] pārsūtīšana uz trešo valsti” iekļaut datu ievietošanu interneta mājas lapā, kuru ir veikusi persona, kas atrodas B. Lindkvistas [B. Lindqvist] situācijā, pat ja tādējādi šie dati ir padarīti pieejami trešo valstu personām, kuru rīcībā ir tehniskie līdzekļi, lai tiem piekļūtu”⁵⁶. Manuprāt, no tā izriet, ka, interpretējot direktīvu, attiecībā uz jaunu tehnoloģiju fenomenu ir jāņem vērā samērīguma princips, direktīvas mērķi un tajā paredzētie līdzekļi to sasniegšanai, lai sasniegtu līdzsvarotu un saprātīgu iznākumu.

54 — Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs parasti ļauj vietņvežiem [*webmasters*] pieprasīt lapas kešatmiņas kopijas aktualizēšanu. Instrukcijas par to, kā tas ir izdarāms, var atrast *Google* lapā *Webmaster Tools*.

55 — Šķiet, ka direktīvas teksta formulējumos dažādās valodu versijās, izņemot angļu valodu, piemēram, franču, vācu, spāņu, zviedru un nīderlandiešu, runa ir par personām, kas ir atbildīgas par datu apstrādi, nevis tos kontrolē [*controller*]. Dažās valodu versijās, piemēram, somu un poļu, ir izmantoti neitrālāki termini (somiski *rekisterinpitäjä*, poliski *administrator danych*).

56 — Spriedums lietā *Lindqvist*, 68. punkts.

80. Manuprāt, viens no galvenajiem jautājumiem šeit ir, vai ir nozīmīgi tas, ka direktīvā ietvertajā pārziņa jēdziena definīcijā ir atsauce uz pārzini kā personu, kas “nosaka *personas* datu apstrādes nolūkus un līdzekļus” (mans uzsvērums). Lietas dalībnieki, kas uzskata, ka *Google* ir pārzinis, šādu novērtējumu pamato ar nenoliedzamo faktu, ka pakalpojumu sniedzēja, kas uztur interneta meklētājprogrammu, nosaka *datu* apstrādes nolūku un līdzekļus atbilstoši savām vajadzībām.

81. Tomēr šaubos, vai tas ļautu panākt īstenībai atbilstošu direktīvas interpretāciju situācijā, kad apstrādes priekšmets sastāv no datnēm, kas ietver personas datus un citus datus nešķīrotā, nediskriminējošā un nejaušā formā. Vai Eiropas tiesību profesors, kas tika minēts piemērā iepriekš 29. punktā, nosaka viņa portatīvajā datorā lejupielādētajos Tiesas spriedumos iekļauto *personas datu* apstrādes nolūku un līdzekļus? 29. panta darba grupas konstatējums, saskaņā ar kuru “meklētājprogrammas pakalpojumu lietotājus, strikti ņemot, arī varētu uzskatīt par pārzīņiem”, atklāj, ka direktīvas vienkāršota gramatiskā interpretācija interneta kontekstā nav racionāla⁵⁷. Tiesai nebūtu jāpieņem interpretācija, kas par internetā publicētu personas datu apstrādes pārzini padarītu gandrīz ikvienu, kam pieder viedtālrunis, planšetdators vai portatīvais dators.

82. Manuprāt, direktīvas vispārīgā shēma, vairākums valodu versiju un individuālie pienākumi, kurus tā uzliek pārzīnim, ir balstīti uz ideju par *pārziņa atbildību* par *personas datiem*, kas apstrādāti tādējādi, ka *pārzinim* ir zināma zināmas definētu kategoriju informācijas, kas uzskatāma par personas datiem, esamība un pārzinis šos datus apstrādā kādā nolūkā, kas ir saistīts ar to, ka tie tiek apstrādāti kā personas dati⁵⁸.

83. 29. panta darba grupa pareizi norāda, ka “pārziņa jēdziens ir funkcionāls jēdziens, ar kuru paredzēts attiecināt atbildību tur, kur pastāv faktisko apstākļu ietekme, un tādējādi ir balstīts uz faktisko apstākļu analīzi, nevis formālu analīzi”⁵⁹. Tā turpina, ka pārzīnim ir jānosaka, kādi dati tiek apstrādāti paredzētajā nolūkā⁶⁰. Direktīvas materiāltiesiskās tiesību normas, konkrētāk, tās 6., 7. un 8. pants, manuprāt, ir balstīti uz pieņēmumu, ka pārzinis zina, ko viņš dara ar attiecīgajiem personas datiem, tādējādi, ka viņam ir zināms, kāda veida personas datus viņš apstrādā un kāpēc. Ar citiem vārdiem, datu apstrādei viņam jāšķīst kā personas datu apstrādei, tas ir, “informācija par identificētu vai identificējamu fizisko personu” kādā semantiski nozīmīgā veidā, nevis tikai datorkods⁶¹.

C – Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs nav trešās personas avota tīmekļlapā ievietotu personas datu “pārzinis”

84. Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs, kas tikai nodrošina informācijas lokalizēšanas rīku, nekontrolē personas datus, kas ir iekļauti trešās personas tīmekļlapā. Pakalpojumu sniedzējs “neapzinās” personas datu esamību jebkādā citā nozīmē kā vien statistiski nozīmīgu faktu, ka tīmekļlapa, iespējams, ietver personas datus. Avota tīmekļlapas apstrāde, lai izmantotu rāpuļprogrammu, analizētu un indeksētu personas datus, neizpaužas jebkādā veidā.

57 — 29. panta darba grupas Atzinums 1/2008, 14. lpp., 17. zemsvītras piezīme. Saskaņā ar ziņojumu par lietotāju darbību ārpus Datu aizsardzības direktīvas darbības jomas, kas ir “tīri privāta darbība”. Manuprāt, šim pieņēmumam trūkst pamatojuma. Parasti interneta lietotāji meklētājprogrammu izmanto arī darbībās, kas nav tikai personīga rakstura, tādās kā darba, studiju, komercdarbības vai trešā sektora aktivitātēs.

58 — 29. panta darba grupa savā Atzinumā 4/2007 sniedz daudzus jēdzienus, tostarp “personas datu apstrāde” un “pārzinis”, piemērus; šķiet, ka visos minētajos piemēros šis nosacījums ir izpildīts.

59 — 29. panta darba grupas Atzinums 1/2010, 9. lpp.

60 — Turpat, 14. lpp.

61 — *Dammann* un *Simitis* (120. lpp.) konstatē, ka apstrādei ar automātiskiem līdzekļiem ir ne vien jāattiecas uz atbalstu, kad notiek datu ierakstīšana (*Datenträger*), bet arī jāattiecas uz datu semantisko jeb būtisko dimensiju. Manuprāt, izšķiroši ir tas, ka personas dati saskaņā ar direktīvu “ir informācija”, t.i., semantiski nozīmīgs saturs.

85. Šā iemesla dēļ uzskatu, ka 29. panta darba grupas pieeja ir adekvāta, jo ar to tiek mēģināts novilkt robežu starp meklētājprogrammas pilnīgi pasīvām funkcijām un starpniekfunkcijām, un situācijām, kurās to darbība liecina par reālu kontroli pār apstrādātajiem personas datiem⁶². Pilnīgas informācijas pēc vēl jāpiebilst, ka jautājums par to, vai personas dati ir tikuši publiskoti⁶³ vai ir tikuši likumīgi izpausti trešās personas avota tīmekļlapā, direktīvas piemērošanai nav nozīmīgs⁶⁴.

86. Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam nav nekādas saistības ar trešās personas avota tīmekļlapā internetā ievietotu saturu, kurā var parādīties personas dati. Turklāt, tā kā meklētājprogramma darbojas, balstoties uz avota tīmekļlapas kopiju, ko tās rūpulfunkcija ir izguvusi un nokopējusi, pakalpojumu sniedzējam nav nekādu līdzekļu, lai izmainītu informāciju mitinātājserversos. Informācijas lokalizēšanas rīka nodrošināšana vēl nenozīmē, ka pastāv jebkāda kontrole pār saturu. Tā pat neļauj interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam izšķirt starp personas datiem direktīvas izpratnē, tas ir, attiecībā uz identificējamu dzīvojošu fizisko personu un citiem datiem.

87. Šeit atsaukšos uz principu, kas minēts direktīvas preambulas 47. apsvērumā. Tajā teikts, ka par personas datus saturošu informatīvo materiālu, kuru pārsūta ar telekomunikāciju līdzekļiem vai ar elektronisko pastu, kontrolētāju tiks uzskatīta persona, *no kuras sākotnēji saņemts* informatīvais materiāls, nevis pārraides pakalpojumus sniedošā persona. Šis apsvēruma, kā arī izņēmumi no atbildības, kas paredzēti elektroniskās tirdzniecības Direktīvā 2000/31 (12., 13. un 14. pantā), balstās uz tiesību principu, saskaņā ar kuru automatizēta, tehniska un pasīva saikne ar elektroniski saglabātu vai pārsūtītu saturu nerada nedz kontroli, nedz atbildību pār to.

88. 29. panta darba grupa ir uzsvērusi, ka, vispirms un galvenokārt, pārziņa jēdziena nolūks ir konstatēt, kam ir jābūt atbildīgam par atbilstību datu aizsardzības normām, un attiecināt šo atbildību uz faktisko apstākļu ietekmes *locus*⁶⁵. Kā raksta darba grupa, “samērīguma princips prasa, ka, ciktāl meklētājprogrammas nodrošinātais rīkojas tīri kā starpnieks, tas nav uzskatāms par galveno pārzini attiecībā uz saturu, kas saistīts ar notiekošo apstrādi. Šādā gadījumā galvenais personas datu pārzinis ir informācijas sniedzējs”⁶⁶.

89. Manuprāt, interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs nevar nedz juridiski, nedz faktiski pildīt pārziņa pienākumus, kas paredzēti direktīvas 6., 7. un 8. pantā attiecībā uz personas datiem avota tīmekļlapā, kas izvietota trešās personas serverī. Tādēļ saprātīga direktīvas interpretācija prasa, lai pakalpojumu sniedzējs parasti netiktu uzskatīts par tādu, kuram ir šāda nostāja⁶⁷.

90. Pretējs viedoklis veicinātu interneta meklētājprogrammu, kas nav atbilstīgas ES tiesībām, izplatību; manuprāt, šāds secinājums ir absurds. Konkrēti, ja interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs tiktu uzskatīts par personas datu trešās personas avota tīmekļlapā pārzini un ja jebkurā no šiem būtu “īpašas datu kategorijas”, kas minētas direktīvas 8. pantā (piem., personas dati, kas ļauj izsecināt politiskos vai reliģiskos uzskatus vai datus attiecībā uz personu veselību vai seksuālo dzīvi), interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja darbība automātiski kļūst nelegāla, ja netiek izpildīti striktie šādu datu apstrādes nosacījumi, kas izklāstīti minētajā pantā.

62 — 29. panta darba grupas Atzinums 1/2008, 14. lpp.

63 — Spriedums lietā *Lindqvist*, 27. punkts.

64 — Spriedums lietā *Satakunnan Markkinapörssi un Satamedia*, 37. punkts.

65 — 29. panta darba grupas Atzinums 1/2010, 4. un 9. lpp.

66 — 29. panta darba grupas Atzinums 1/2008, 14. lpp.

67 — 29. panta darba grupas Atzinums 1/2008, 14. lpp., kas tomēr papildina, ka apmērs, kādā tām nav nekādu pienākumu, izņemot vai bloķējot personīgos datus, var būt atkarīgs no vispārīgām delikttiesībām un saistību reglamentācijas konkrētajā dalībvalstī. Dažās dalībvalstīs valsts likumdošana paredz nelikumīgas informācijas ievērošanas un izņemšanas [*notice un take down*] procedūras, kas interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam ir jāievēro, lai izvairītos no atbildības.

D – *Apstākļi, kuros interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja ir “pārzinis”*

91. Ir skaidrs, ka interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs acīmredzami kontrolē meklētājprogrammas indeksu, kas atslēgvārdus sasaista ar nozīmīgām URL adresēm. Pakalpojumu sniedzējs nosaka indeksa struktūru, un tas var tehniski bloķēt konkrētus meklēšanas rezultātus, piemēram, meklēšanas rezultātos neattēlojot URL adreses jeb domēnus no konkrētām valstīm⁶⁸. Turklāt interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs savu indeksu kontrolē tādējādi, ka tas izlemj, vai attiecībā uz avota tīmekļlapu ir jāpiemēro izslēgšanas kods⁶⁹.

92. Pretstatā tam nevar uzskatīt, ka interneta meklētājprogrammas kešatmiņas saturs ietilptu pakalpojumu sniedzēja kontrolē, jo kešošana ir pilnīgi tehnisks un automatizēts process, kas rada teksta datus, kurus tīmekļlapā apstrādā rāpuļprogramma, izņemot datus, kas izslēgti no indeksēšanas un arhivēšanas. Nozīmīgi un interesanti ir tas, ka dažās dalībvalstīs, šķiet, tiek noteikti īpaši horizontāli izņēmumi attiecībā uz meklētājprogrammas atbildību – analogi izņēmumi, kas Direktīvā 2000/31 sniegta attiecībā uz zināmu sabiedrības pakalpojumu sniedzēja informāciju⁷⁰.

93. Tomēr lēmums par to, ka attiecībā uz kešatmiņas saturu tīmekļlapā netiks piemēroti izslēgšanas kodi⁷¹, manuprāt, liecina par to, ka runa ir par personas datu pārzini direktīvas izpratnē. Tas pats ir sakāms par situācijām, kad interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja neaktualizē tīmekļlapu tās kešatmiņā, lai gan no vietnes ir saņemts attiecīgs lūgums.

E – *Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja kā “pārziņa” pienākumi*

94. Ir acīmredzami, ka, ja un kad interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs var tikt uzskatīts par “pārzini”, viņam ir jāievēro direktīvā noteiktie pienākumi.

95. Attiecībā uz kritērijiem, kas attiecas uz datu apstrādes pamatošanu, trūkstot datu subjekta piekrišanai (direktīvas 7. panta a) punkts), šķiet acīmredzami, ka interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniegšanai ir pamatotas intereses (direktīvas 7. panta f) punkts), proti, i) panākt, ka interneta lietotāji var vieglāk piekļūt informācijai; ii) padarīt internetā augšupielādētas informācijas izplatīšanu iedarbīgāku un iii) dot iespēju interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam sniegt dažādus informācijas sabiedrības pakalpojumus, kas papildina meklētājprogrammu, piemēram, reklamēšanu, izmantojot atslēgvārdu pakalpojumus. Šie trīs nolūki attiecas uz trim Hartā aizsargātām pamattiesībām, proti, informācijas brīvību un vārda brīvību (par abām 11. pantā) un komercdarbības/uzņēmējdarbības brīvību (16. pantā). Līdz ar to interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs, apstrādājot internetā pieejamus datus, tostarp personas datus, apmierina pamatotas (ar likumu aizsargātas) intereses direktīvas 7. panta f) punkta izpratnē.

96. Pārziņa statusā interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam ir jāievēro prasības, kas izklāstītas direktīvas 6. pantā. Konkrētāk, personas datiem ir jābūt adekvātiem, nozīmīgiem un nepārspilētiem attiecībā pret nolūku, kādā tie tiek ievākti, un aktualizētiem, nevis nederīgiem nolūkam, kādā tie tika ievākti. Turklāt pārziņa vai trešās personas, kuras interesēs apstrāde tiek veikta, intereses ir jāizvērtē pret datu subjekta interesēm.

68 — Kā norāda viens autors, *Google* šādu filtrēšanu veic gandrīz visās valstīs, piemēram, attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem. Turklāt ASV tiek filtrēta informācija, kurā tiek kritizēta scientoloģija. Francijā un Vācijā *Google* filtrē meklēšanas rezultātus attiecībā uz nacistu piemiņas priekšmetiem, holokausta noliegšanu, baltās rases pārkāpuma ideoloģiju un vietnēm, kas propagandē cīņu pret demokrātijas konstitucionālo iekārtu. Papildu piemērus skat. rakstā Friedmann, D., *Paradoxes, Google and China: How Censorship Can Harm and Intellectual Property Can Harness Innovation*, no: *Google and the Law*, 303.–327. lpp., 307. lpp.

69 — Skat. iepriekš 41. punktu.

70 — Pirmais ziņojums par [...] Direktīvas 2000/31 piemērošanu, COM(2003) 702, galīgā redakcija, 13. lpp., 69. zemsvītras piezīme, un 29. panta darba grupas Atzinums 1/2008, 13. lpp., 16. zemsvītras piezīme.

71 — Skat. iepriekš 41. punktu.

97. Pamattiesvedībā datu subjekta prasījums ir par to, lai no *Google* indeksa izslēgtu viņa vārda un uzvārda indeksēšanu ar *URL* adresēm, uz laikraksta lapām, kurās attēloti personas dati, kurus viņš vēlas izslēgt. Tik tiešām, personu vārdi tiek izmantoti kā meklēšanas termini, un tie ir ierakstīti kā atslēgvārdi meklētājprogrammu indeksos. Tomēr parasti ar personvārdu vien nepietiek, lai internetā *tieši* identificētu fizisko personu, jo visā pasaulē ir vairāki, pat tūkstoši vai miljoni personu ar tādu pašu vārdu vai vārda/vārdu un uzvārda kombināciju⁷². Neatkarīgi no tā pieņemu, ka vairākumā gadījumu vārda un uzvārda kombinācija kā meklēšanas termins dod iespēju *netieši* identificēt fizisko personu direktīvas 2. panta a) punkta izpratnē, jo meklēšanas rezultāts no meklētājprogrammas indeksa atklāj ierobežotu saišu kopumu, kas interneta lietotājam dod iespēju izšķirt starp personām ar vienu un to pašu vārdu.

98. Meklētājprogrammas indekss personvārdus un citus identifikācijas kodus, kas izmantoti kā meklēšanu termini, ar vienu vai vairākām saitēm piesaista tīmekļlapām. Tādējādi, ciktāl saite ir adekvāta, tas ir, piesaistītajās tīmekļlapās tik tiešām tiek attēloti vai ir tikuši attēloti dati, kas atbilst meklēšanas terminam, indekss, manuprāt, atbilst adekvātuma, nozīmīguma, samērīguma, precizitātes un pilnīguma kritērijiem, kas izklāstīti direktīvas 6. panta c) punktā un 6. panta d) punktā. Attiecībā uz temporālajiem aspektiem, kas minēti 6. panta d) punktā un 6. panta e) punktā, ka personas dati ir aktualizēti un ka personas dati netiek glabāti ilgāk nekā nepieciešams, šie jautājumi ir jāaplūko arī no šeit aplūkojamās apstrādes, tas ir, informācijas lokalizēšana no pakalpojumu sniegšanas skatpunkta, nevis kā jautājums par avota tīmekļlapas saturu⁷³.

F – Secinājumi par otro jautājumu grupu

99. Pamatojoties uz izklāstīto argumentāciju, uzskatu, ka valsts datu aizsardzības iestāde nevar uzdot interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam izslēgt informāciju no tās indeksa, izņemot gadījumus, kad šis pakalpojumu sniedzējs nav ievērojis izslēgšanas kodus⁷⁴ vai ja nav ticis ievērots vietnes uzturētāja pieprasījums aktualizēt kešatmiņu. Nešķiet, ka šis scenārijs attiektos uz izskatāmo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Iespējams, ka nelikumīgas informācijas ievērošanas un izņemšanas procedūra⁷⁵ attiecībā uz saitēm uz avota tīmekļlapām ar prettiesisku vai nepiemērotu saturu ir jautājums par valsts tiesībās paredzētu civiltiesisko atbildību, kas balstīta uz citu pamatu, nevis personas datu aizsardzību⁷⁶.

100. Šo iemeslu dēļ ierosinu Tiesai uz otro jautājumu grupu atbildēt tādējādi, ka konkrētajos apstākļos, kas izklāstīti lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir uzskatāms, ka interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs veic personas datu “apstrādi” direktīvas 2. panta b) punkta izpratnē. Tomēr pakalpojumu sniedzējs nevar tikt uzskatīts par šādu personas datu apstrādes “pārziņu” direktīvas 2. panta d) punkta izpratnē ar izņēmumu, kas tika izskaidrots iepriekš.

72 — Iespējas ar personvārdu identificēt fizisko personu atkarīgas no konteksta. Vispārzināms vārds var neindividualizēt personu internetā, bet noteikti var, piemēram, kādas skolas klases mērogā. Datorizētā personas datu apstrādē personai parasti tiek piešķirts unikāls identifikācijas kods, lai novērstu, ka tiek sajauktas divas personas. Tipiski šādu identifikācijas kodu piemēri ir sociālās apdrošināšanas numuri. Šajā ziņā skat. 29. panta darba grupas Atzinumu 4/2007 (13. lpp.) un Atzinumu 1/2008 (9. lpp., 11. zemsvītras piezīme).

73 — Tomēr ir interesanti piebilst, ka valdības aģentūru saglabātu datu kontekstā Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir spriedusi, ka “valsts tiesībās ir īpaši ir jānodrošina tas, ka šādi dati ir nozīmīgi un nepārspilēti attiecībā pret to glabāšanas nolūku un ka saglabātie dati ļauj identificēt datu subjektus ne ilgāk kā nepieciešams, ņemot vērā to glabāšanas nolūku” (skat. *S. un Marper* pret Apvienoto Karalisti, Nr. 30562/04 un Nr. 30566/04, ECT 2008, 103. punkts; skat. arī spriedumus *Segerstedt-Wiberg* u.c. pret Zviedriju, Nr. 62332/00, ECT 2006-VII). Tomēr Eiropas Cilvēktiesību tiesa attiecībā uz tiesībām uz vārda brīvību ECPAK 10. panta kontekstā ir arī atzinusi “interneta arhīvu būtisko ieguldījumu, lai saglabātu un padarītu pieejamas ziņas un informāciju” (*Times Newspapers Ltd* pret Apvienoto Karalisti (Nr. 1 un Nr. 2), Nr. 3002/03, Nr. 23676/03, ECT 2009, 45. punkts).

74 — Skat. iepriekš 41. punktu.

75 — Skat. Direktīvas par elektronisko tirdzniecību 14. pantu.

76 — 29. panta darba grupas Atzinums 1/2008, 14. lpp.

VII – Trešais jautājums par datu subjekta eventuālām “tiesībām tikt aizmirstam”

A – Ievada apsvērumi

101. Trešais prejudiciālais jautājums ir nozīmīgs vienīgi tad, ja Tiesa vai nu noraida secinājumu, ko nupat izdarīju, tā ka *Google* līdz ar to nav kopumā atzīstama par “pārzini” direktīvas 2. panta d) punkta izpratnē, vai, ciktāl Tiesa piekrīt maniem apgalvojumiem, ka pastāv gadījumi, kad interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs, piemēram, *Google*, var tikt uzskatīts par tādu, kam ir šāds stāvoklis. Pretējā gadījumā nākamā sadaļa ir lieka.

102. Katrā ziņā ar savu trešo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tiesības uz dzēšanu un piekļuves noslēgšanu, kas paredzētas direktīvas 12. panta b) punktā, un tiesības iebilst, kas paredzētas direktīvas 14. panta a) punktā, ir tik plašas, ka datu subjektam pastāv iespēja tieši sazināties ar interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju, lai novērstu tādas informācijas indeksēšanu attiecībā uz viņa personu, kas ir tikusi publicēta trešās personas tīmekļlapā. Tā rīkojoties, datu subjekts vēlas novērst, ka informācija, kas potenciāli var radīt viņam nelabvēlīgas sekas, kļūst zināma interneta lietotājiem, vai ir pauž vēlmi, lai šāda informācija tiktu aizmirsta, lai gan attiecīgo informāciju ir likumīgi publicējusi trešā persona. Citiem vārdiem sakot, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai “tiesības tikt aizmirstam” var tikt pamatotas uz direktīvas 12. panta b) punktu un 14. panta a) punktu. Tas ir pirmais jautājums, kurš izskatāms tālāk izklāstītajā vērtējumā, kas tiks balstīts uz šo tiesību normu teksta formulējumu un pieņemšanas nolūku.

103. Ja varētu secināt, ka ar direktīvas 12. panta b) punktu un 14. panta a) punktu vien vēl nepietiek, lai piešķirtu šādu aizsardzību, pēc tam apsvēršu, vai šāda interpretācija ir saderīga ar Hartu⁷⁷. Tam būs vajadzīgs apsvērt 8. pantā paredzētās tiesības uz personas datu aizsardzību, 7. pantā paredzētās tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, vārda un informācijas brīvību, kas aizsargāta 11. pantā (respektējot gan tīmekļlapas izdevēja vārda brīvību, gan interneta lietotāja brīvību saņemt informāciju), un 16. pantā noteikto darījumdarbības [komercdarbības] brīvību. Tik tiešām, datu subjektu tiesības, kas paredzētas 7. un 8. pantā, būs jāpretstata tādu personu 11. un 16. pantā aizsargātajām tiesībām, kuras vēlas datus izplatīt vai tiem piekļūt.

B – Vai direktīvā paredzētās tiesības uz informācijas izlabošanu, dzēšanu, piekļuves noslēgšanu un iebilšanu ir uzskatāma par datu subjekta tiesībām “tikt aizmirstam”?

104. Tiesības uz informācijas izlabošanu, dzēšanu un piekļuves noslēgšanu, kas paredzētas direktīvas 12. panta b) punktā, attiecas uz datiem, kuru apstrāde neatbilst direktīvas normām, *it īpaši* datu nepilnīgā vai neprecīzā rakstura dēļ (mans uzsvērumš).

105. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir atzīts, ka informācija, kas tiek attēlota attiecīgajā tīmekļlapā, nevar tikt uzskatīta par nepilnīgu vai neprecīzu. Pat vēl mazāk: tiek apgalvots, ka *Google* indeksa vai tās kešatmiņas saturs, kas ietver šādus datus, var tikt tādā veidā aprakstīts. Tādēļ tiesības uz informācijas izlabošanu, dzēšanu un piekļuves noslēgšanu, kas paredzētas direktīvas 12. panta b) punktā, rodas vienīgi tad, ja *Google* veiktā no trešās personas avota tīmekļlapas iegūto personas datu apstrāde nav saderīga ar direktīvu citu iemeslu dēļ.

77 — Tādu pieeju Tiesa ir izmantojusi spriedumā lietā *McB*, 44. un 49. punkts.

106. Ar direktīvas 14. panta a) punktu dalībvalstīm ir uzlikts pienākums piešķirt datu subjektiem tiesības jebkurā laikā svarīga un pamatota iemesla dēļ iebilst attiecībā uz viņa konkrēto situāciju, pret tādu datu apstrādi, kas attiecas uz viņu, ja vien valsts tiesību aktos nav noteikts citādi. Tas it īpaši attiecas uz gadījumiem, kas minēti direktīvas 7. panta e) un f) punktā, tas ir, ja apstrāde ir nepieciešama visas sabiedrības kopējo interešu vai ar likumu aizsargāto pārziņa vai trešās personas interešu ievērošanas pēc. Turklāt saskaņā ar 14. panta a) punktu, ja iebildumi ir pamatoti, pārziņa “ierosinātajā apstrādē” vairs nevar iekļaut strīdīgos datus.

107. Situācijā, kad interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs tiek uzskatīts par personas datu apstrādes pārziņu, uz to attiecas direktīvas 6. panta 2. punktā noteiktais pienākums izvērtēt datu pārziņa (vai trešās personas, kuras interesēs apstrāde tiek veikta) intereses un datu subjekta intereses. Kā Tiesa ir norādījusi lietā *ASNEF* un *FECEMD*, šādā līdzsvarošanā nozīmīgi ir tas, vai attiecīgie dati jau ir tikuši publiskoti⁷⁸.

108. Tomēr, tāpat kā šajā lietā apgalvo gandrīz visi lietas dalībnieki, kas ir iesnieguši rakstveida apsvērumus, uzskatu, ka direktīva neparedz vispārējas tiesības tikt aizmirstam tādā veidā, ka datu subjekts būtu tiesīgs ierobežot vai izbeigt tādu personas datu izplatīšanu, kurus viņš uzskata par kaitīgiem vai pretrunā viņa interesēm. Apstrādes nolūks un ar to veicinātās intereses, ja salīdzina ar datu subjekta interesēm, ir kritērijiem, kas piemērojami, ja dati tiek apstrādāti bez subjekta piekrišanas, nevis pēdējās minētās personas subjektīva izvēle. Subjektīva izvēle vien nav uzskatāma par svarīgu un pamatotu iemeslu direktīvas 14. panta a) punkta izpratnē.

109. Pat ja Tiesa konstatētu, ka interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs pārziņa statusā ir atbildīgs, *quod non*, par personas datiem trešās personas avota tīmekļlapā, datu subjektam joprojām nebūtu absolūtu “tiesību tikt aizmirstam”, uz kurām varētu atsaukties attiecībās ar šo pakalpojumu sniedzēju. Tomēr pakalpojumu sniedzējam būtu sevi jānostāda avota tīmekļlapas izdevēja stāvoklī un jāpārlicinās, vai personas datu izplatīšanu šajā lapā pašlaik var uzskatīt par likumīgu un pamatotu direktīvas izpratnē. Citiem vārdiem sakot, pakalpojumu sniedzējam būtu jāatsakās no savas starpnieka funkcijas (starp lietotāju un izdevēju) un jāuzņemas atbildība par avota tīmekļlapas saturu un ja nepieciešams, cenzēt saturu, liedzot vai ierobežojot piekļuvi tai.

110. Informācijas pilnīguma pēc būtu lietderīgi atgādināt, ka Komisijas priekšlikumā Vispārīgajai datu aizsardzības regulai 17. pantā ir paredzētas tiesības tikt aizmirstam. Tomēr šķiet, ka priekšlikumam ir izveidojusies ievērojama opozīcija, un tajā arī netiek apgalvots, ka tas būtu uzskatāms par spēkā esošo tiesību kodifikāciju, bet gan par svarīgu juridisku izgudrojumu. Tādēļ nešķiet, ka tas ietekmē atbildi, kas sniedzama uz prejudiciālo jautājumu. Tomēr interesanti, ka saskaņā ar priekšlikuma 17. panta 2. punktu, “ja pārzinis [...] ir publiskojis personas datus, tas veic visus saprātīgus pasākumus [...] saistībā ar datiem, par kuru publiskošanu pārzinis ir atbildīgs, lai informētu trešās personas, kas apstrādā šādus datus, ka datu subjekts pieprasījis dzēst visas saites uz šiem personas datiem vai šo datu kopijas vai atveidojumus.” Šķiet, ka šajā tekstā interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs tiek uzskatīts vairāk par trešo personu nekā patstāvīgu pārziņu.

111. Tādēļ secinu, ka direktīvas 12. panta b) punktā un 14. panta a) punktā nav paredzētas tiesības tikt aizmirstam. Tagad izvērtēšu, vai šāda šo normu interpretācija atbilst Hartas regulējumam.

78 — Skat. 2011. gada 24. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-468/10 un C-469/10 *ASNEF* un *FECEMD* (Krājums, I-12181. lpp., 44. un 45. punkts). Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi, ka personas datu publikācija citur izbeidz konfidencialitātes ievērošanas prioritārās intereses; skat. 2010. gada 16. decembra spriedumu lietā *Aleksey Ovchinnikov* pret Krieviju, Nr. 24061/04, 49. punkts.

C – Attiecīgās pamattiesības

112. Hartas 8. panta ikvienai personai ir garantētas tiesības uz viņas personas datu aizsardzību. Šādi dati ir jāapstrādā godprātīgi, noteiktiem mērķiem un ar attiecīgās personas piekrišanu vai ar citu likumīgu pamatojumu, kas paredzēts likumā. Ikvienam ir pieejas tiesības datiem, kas par viņu savākti, un tiesības ieviest labojumus šajos datos. Atbilstību šiem noteikumiem kontrolē neatkarīga iestāde.”

113. Manuprāt, ar šīm pamattiesībām, kas ir Eiropas Savienības un Eiropas Padomes šīs jomas *acquis* jaunā redakcijā, tiek uzsvērts, cik personas datu aizsardzība ir svarīga, bet tās pašas par sevi direktīvas interpretāciju nepapildina ar nekādiem jauniem nozīmīgiem elementiem.

114. Saskaņā ar Hartas 7. pantu “ikvienai personai ir tiesības uz savas privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un saziņas neaizskaramību”. Šī norma, kas būtībā ir identiska 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (ECPAK) 8. pantam, ir pienācīgi jāņem vērā, interpretējot direktīvas atbilstošās tiesību normas, kas nosaka prasības, lai dalībvalstis *it īpaši* aizsargātu tiesības uz privātumu.

115. Atgādināšu, ka ECPAK kontekstā tās 8. pants aptver arī jautājumus attiecībā uz personas datu aizsardzību. Šā iemesla dēļ un atbilstoši Hartas 52. panta 3. punktam Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra par ECPAK 8. pantu ir nozīmīga gan Hartas 7. panta interpretācijai, gan direktīvas piemērošanai atbilstoši Hartas 8. pantam.

116. Eiropas Cilvēktiesību tiesa lietā *Niemietz* secināja, ka personas profesionālā darbība un komercdarbība var ietilpt privātās dzīves jomā, kuras aizsardzība ir paredzēta ECPAK 8. pantā⁷⁹. Šī pieeja ir tikusi izmantota arī turpmākajā minētās tiesas judikatūrā.

117. Turklāt Tiesa spriedumā lietā *Volker und Markus Schecke un Eifert*⁸⁰ ir konstatējusi, ka “tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību attiecībā uz personas datu apstrādi, kas atzītas Hartas 7. un 8. pantā, attiecas uz visu *informāciju* [mans uzsvērums], kas skar identificētu vai identificējamu fizisku personu [..], un ierobežojumi, kas varētu tikt likumīgi noteikti personas datu aizsardzībai, atbilst [ECPAK] 8. pantā pieļautajiem”.

118. Pamatojoties uz spriedumu lietā *Volker und Markus Schecke un Eifert*, secinu, ka privātās dzīves aizsardzība saskaņā ar Hartu personas datu apstrādes kontekstā attiecas uz jebkādu informāciju personu neatkarīgi no tā, vai viņa rīkojas tīri privātās dzīves jomā vai arī kā ekonomikas dalībnieks vai, piemēram, kā politiķis. Ņemot vērā personas datu un to apstrādes jēdziena plašo izpratni ES tiesībās, šķiet, ka no iepriekš minētās judikatūras izriet, ka jebkāda saziņas darbība, kas balstīta uz automātiskiem līdzekļiem, piemēram, telesakariem, e-pastu vai sociālajiem plašsaziņas līdzekļiem attiecībā uz fizisko personu, ir uzskatāma par šķietamu šo pamattiesību ierobežošanu, kam ir nepieciešams attaisnojums⁸¹.

119. Kā secināju 75. punktā, interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs ir iesaistīts tādu personas datu apstrādē, kas tiek attēloti trešās personas avota timekļlapā. Tādējādi no Tiesas sprieduma lietā *Volker und Markus Schecke un Eifert* izriet, ka neatkarīgi no tā, kā tā loma tiek klasificēta saskaņā ar direktīvu, tiek ierobežotas Hartas 7. pantā paredzētās attiecīgā datu subjekta tiesības uz privātumu. Saskaņā ar ECPAK un Hartu jebkāda aizsargāto tiesību ierobežošana ir jāpamato uz tiesībām un to nepieciešamību demokrātiskas valsts sabiedrībā. Izskatāmajā lietā nav

79 — Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1992. gada 16. decembra spriedums lietā *Niemietz* pret Vāciju, A sērija, Nr. 251 B, spriedums lietā *Amann* pret Šveici [GC], Nr. 27798/95, ECT 2000-II, 65. punkts, un spriedums lietā *Rotaru* pret Rumāniju [GC], Nr. 28341/95, ECT 2000 V, 43. punkts.

80 — Sprieduma 52. punkts.

81 — Pretstatā tam Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atteikusies definēt privāto dzīvi pozitīvā izteiksmē. Šī tiesa uzskata, ka privātās dzīves jēdziens ir plašs un to nevar aptvert ar izsmelošu definīciju (skat. 1993. gada 25. marta spriedumu lietā *Costello-Roberts* pret Apvienoto Karalisti, A sērija, Nr. 247-C, 36. punkts).

runas par ierobežošanu no valsts iestādes puses nepieciešams attaisnojums, bet par jautājumu, kādā apmērā var pieļaut šādu ierobežošanu no privāto tiesību subjektu puses. Tolerances robežas ir noteiktas direktīvā, un tādējādi tās ir balstītas uz likumu, kā prasīts ECPAK un Hartā. Līdz ar to direktīvas interpretācija precīzi pārklājas ar interpretāciju par šīm robežām, kas Hartas kontekstā ir noteiktas attiecībā uz datu apstrādi no privāto tiesību subjektu puses. No tā izriet jautājums, vai ES un tās dalībvalstīm ir pozitīvs pienākums nodrošināt, ka interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēji, kas ir privāto tiesību subjekti, ievēro tiesības tikt aizmirstam⁸². Tas savukārt izvirza jautājumu par Hartas 7. un 8. pantā minēto ierobežošanas likumīgu pamatojumu, un attiecībām ar konkurējošajām tiesībām uz vārda un informācijas brīvību un tiesībām veikt komercdarbību.

D – Tiesības uz vārda un informācijas brīvību, tiesības uz komercdarbību

120. Izskatāmā lieta daudzējādā ziņā attiecas uz vārda un informācijas brīvību, kas nostiprināta Hartas 11. pantā, kurš ir ekvivalents ECPAK 10. pantam. Hartas 11. panta 1. punktā ir noteikts, ka “ikvienai personai ir tiesības uz vārda brīvību. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un brīvību saņemt un izplatīt informāciju vai idejas bez valsts iestāžu iejaukšanās un neatkarīgi no valstu robežām”⁸³.

121. Interneta lietotāju tiesības meklēt un saņemt informāciju, kas ir pieejama internetā, ir aizsargātas Hartas 11. pantā⁸⁴. Tas attiecas gan uz informāciju avota tīmekļlapā, gan informāciju, kas sniegta interneta meklētājprogrammā. Kā jau minēju, internets ir revolucionizējis piekļuvi visu veidu informācijai un tās izplatīšanu, kā arī padarījis iespējamās jaunas saziņas formas un personu sociālo mijiedarbību. Manuprāt, pamattiesības uz informāciju ir pelnījušas īpašu aizsardzību ES tiesībās, it īpaši ņemot vērā pieaugošo autoritāru režīmu tieksmi citviet pasaulē ierobežot piekļuvi internetam vai cenzēt saturu, kuram var piekļūt ar interneta starpniecību⁸⁵.

122. Tīmekļa lapu izdevēji vienlīdz bauda aizsardzību saskaņā ar Hartas 11. pantu. Padarīt saturu pieejamu internetā ir tikpat svarīgi kā, piemēram, vārda brīvības izmantošana⁸⁶, pat vēl vairāk, ja izdevējs savu lapu ir sasaistījis ar citām lapām un nav ierobežojis tās indeksēšanu un arhivēšanu meklētājprogrammā, tādējādi norādot uz savu vēlmi šo saturu izplatīt plaši. Tīmekļa publikācijas ir līdzeklis, kā personas var piedalīties diskusijās vai izplatīt paši savu saturu vai saturu, ko internetā ir augšupielādējušas citas personas⁸⁷.

123. Konkrēti, izskatāmais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz personas datiem, kas bija publicēti laikraksta vēsturiskajā arhīvā. Lietā *Times Newspapers Ltd* pret Apvienoto Karalisti (Nr. 1 un Nr. 2) Eiropas Cilvēktiesību tiesa konstatēja, ka interneta arhīvi sniedz būtisku ieguldījumu ziņu un informācijas saglabāšanā un pieejamības nodrošināšanā. “Šādi arhīvi ir uzskatāmi par svarīgu izglītības un vēstures pētniecības avotu, it īpaši tādēļ, ka visa sabiedrība tiem var viegli piekļūt un parasti bez maksas. [...] Tomēr valstīm rezervētā rīcības brīvība noteikt līdzsvaru starp konkurējošām tiesībām

82 — Par pozitīvu valsts pienākumu rīkoties, lai aizsargātu privātumu, ja to pārkāpj privātā sektora subjekti, un par nepieciešamību līdzsvarot jebkādas šādus pienākumus attiecībā uz pēdējā minētā tiesības uz vārda brīvību skat., piemēram, spriedumu lietā *Von Hannover* pret Vāciju, Nr. 59320/00, ECT 2004-VI, un 2013. gada 18. aprīļa spriedumu lietā *Ageyevy* pret Krieviju, Nr. 7075/10.

83 — Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1976. gada 7. decembra spriedums lietā *Handyside* pret Apvienoto Karalisti (A sērija, Nr. 24, 49. punkts), 1988. gada 24. maija spriedums lietā *Müller u.c.* pret Šveici (A sērija, Nr. 133, 33. punkts), 1995. gada 26. septembra spriedums lietā *Vogt* pret Vāciju (A sērija, Nr. 323, 52. punkts) un spriedums lietā *Guja* pret Moldovu [GC] (Nr. 14277/04, ECT 2008, 69. punkts). Skat. arī 2001. gada 6. marta spriedumu lietā C-274/99 P *Connolly/Komisija (Recueil, I-1611. lpp., 39. punkts)* un ģenerālvokātes Kokotes [*Kokott*] secinājumus lietā *Satakunnan Markkinapörssi* un *Satamedia*, 38. punkts.

84 — 2012. gada 16. februāra spriedums lietā C-360/10 *SABAM/Netlog* (48. punkts).

85 — Skat. Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību padomes īpašā referenta *Frank La Rue* ziņojumu par tiesību uz vārda brīvības veicināšanu un aizsardzību (dokuments A/HRC/17/27), 2011. gada 16. maijs.

86 — Skat. spriedumu lietā *Satakunnan Markkinapörssi* un *Satamedia*, 60. punkts.

87 — Jātgādina, ka direktīvas 9. pantā minētais žurnālistikas izņēmums ir piemērojams “ne tikai plašsaziņas līdzekļu uzņēmumiem, bet arī visām personām, kas nodarbojas ar žurnālistiku”, skat. spriedumu lietā *Satakunnan Markkinapörssi* un *Satamedia*, 58. punkts.

varētu būt lielāka, ja runa ir par pagātnes ziņu arhīviem, nevis ziņām par jaunākajām norisēm. Konkrētāk, preses pienākums rīkoties saskaņā ar atbildīga žurnālisma principu, nodrošinot vēsturiskas, nevis dzēšamas publicētas informācijas *precizitāti* [mans uzsvērums], iespējams, būtu striktāks, ja nav vajadzības steidzami publicēt šo informāciju”⁸⁸.

124. Komerčiālo interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēji savus informācijas lokalizēšanas pakalpojumus piedāvā komercdarbības kontekstā, kurā ieņēmumi tiek sagaidīti no reklamēšanas, izmantojot atslēgvārdus. Tas to padara par komercdarbību, kuras brīvība ir atzīta Hartas 16. pantā un kura īstenojama saskaņā ar ES tiesībām un dalībvalstu tiesībām⁸⁹.

125. Turklāt jāatgādina, ka neviena no šajā lietā nozīmīgajām pamattiesībām nav absolūta. Tās var tikt ierobežotas – ar nosacījumu, ka tam ir pieņemams attaisnojums, ņemot vērā nosacījumus, kas izklāstīti Hartas 52. panta 1. punktā⁹⁰.

E – Vai datu subjekta “tiesības tikt aizmirstam” var atvasināt no Hartas 7. panta?

126. Visbeidzot ir nepieciešams apsvērt, vai direktīvas 12. panta b) punkta un 14. panta a) punkta interpretācija Hartas, konkrētāk, tās 7. panta, kontekstā varētu izraisīt “tiesību tikt aizmirstam”, iesniedzējtiesas izpratnē, atzišanu. Sākotnēji šķiet, ka šāds konstatējums nebūtu pretrunā Hartas 51. panta 2. punktam, jo tas attiektos uz datu subjekta tiesību piekļūt un tiesību iebilst, kuras jau ir atzītas direktīvā, darbības jomas precizēšanu, nevis jaunu tiesību radīšanu vai ES tiesību piemērošanas jomas paplašināšanu.

127. Eiropas Cilvēktiesību tiesa lietā *Aleksey Ovchinnikov*⁹¹ ir spriedusi, ka “konkrētos apstākļos var būt pamatota tādas informācijas pavairošanas ierobežošana, kas jau ir nonākusi publiskajā telpā, piemēram, lai novērstu turpmākas pārraides par tādām personas privātās dzīves niansēm, kas nav saistītas ar politiskām vai sabiedriskām diskusijām par kādu vispārēji nozīmīgu tēmu.” Tādējādi pamattiesības uz privātās dzīves aizsardzību principā var atsaukties pat tad, ja attiecīgā informācija jau ir publiskota.

128. Tomēr datu subjekta tiesības uz viņa privātās dzīves aizsardzību ir jālidzsvāro ar citām pamattiesībām, it īpaši vārda brīvību un informācijas brīvību.

129. Laikraksta izdevēja informācijas brīvība aizsargā tās tiesības tās iespiestos laikrakstus digitāli pārpublicēt internetā. Manuprāt, iestādes, tostarp datu aizsardzība iestādes, nevar cenzēt šādu pārpublicēšanu. Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums lietā *Times Newspapers Ltd* pret Apvienoto Karalisti (Nr. 1 un Nr. 2)⁹² pierāda, ka izdevēja atbildības par vēsturisko publikāciju *precizitāti* var būt stingrāka nekā attiecībā uz jaunākajām ziņām, un var prasīt izmantot piemērotus *brīdinājumus, kas papildina* apstrīdēto saturu. Tomēr, manuprāt, nevarētu būt nekāda attaisnojuma, lai prasītu digitāli pārpublicēt laikraksta numuru ar saturu, kas atšķiras no sākotnēji publicētās iespiestās versijas. Tas būtu uzskatāms par vēstures falsifikāciju.

88 — Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums lietā *Times Newspapers Ltd* pret Apvienoto Karalisti (Nr. 1 un Nr. 2, 45. punkts).

89 — 2011. gada 24. novembra spriedums lietā *C-70/10 Scarlet Extended* (Krājums, I-11959. lpp., 46. punkts) un spriedumu lietā *SABAM/Netlog*, 44. punkts.

90 — Skat. arī 2010. gada 18. marta spriedumu apvienotajās lietās no *C-317/08 līdz C-320/08 Alassini u.c.* (Krājums, I-221. lpp., 63. punkts), kurā ir spriests, ka “no pastāvīgās judikatūras izriet, ka pamattiesības nav absolūta priekšrocība, bet var ietvert ierobežojumus ar nosacījumu, ja tie faktiski atbilst vispārējām interesēm, uz ko ir vērsti konkrētais pasākums, un ja attiecībā uz izvirzīto mērķi tie nav uzskatāmi par pārmērīgu un nepieņemamu iejaukšanos, kas aizskar tādējādi garantēto tiesību pašu būtību (šajā ziņā skat. 2006. gada 15. jūnija spriedumu lietā *C-28/05 Dokter u.c.*, Krājums, I-5431. lpp., 75. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2001. gada 21. novembra spriedumu lietā *Fogarty* pret Apvienoto Karalisti, Nr. 37112/97, ECT, 2001-XI, 33. punkts)”.

91 — Sprieduma 50. punkts.

92 — Minēts iepriekš.

130. Izskatāmajā tiesvedībā galvenā datu aizsardzības problēma parādās vienīgi tad, ja interneta lietotājs meklētājprogrammā ieraksta datu subjekta vārdu un uzvārdu un viņam tiek piedāvāta saite uz laikraksta tīmekļlapas ar apstrīdētajiem paziņojumiem. Šādā situācijā interneta lietotājs *aktīvi izmanto savas tiesības saņemt informācija par datu subjektu no publiski pieejamiem avotiem* viņam zināmu iemeslu dēļ⁹³.

131. Mūsdienu informācijas sabiedrībā tiesības ar meklētājprogrammas starpniecību meklēt informāciju, kas publicēta internetā, ir viens no vissvarīgākajiem veidiem, kā īstenot šīs pamattiesības. Šīs tiesības neapšaubāmi ietver arī tiesības meklēt informāciju par citām personām, tas ir, principā, aizsargā tiesības uz privāto dzīvi, piemēram, informāciju internetā attiecībā uz personas darbību komersanta vai politiķa statusā. Interneta lietotāja tiesības uz informācija tiktu ierobežotas, ja viņa veikta informācijas meklēšana attiecībā uz kādu personu nenoslēdzas ar meklēšanas rezultātiem, kas sniegtu nozīmīgu tīmekļlapu patiesu atspoguļojumu, bet gan ar tās “baudlerizētu”⁹⁴ versiju.

132. Interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs likumīgi īsteno gan savu komercdarbības brīvību un vārda brīvību, ja viņš, balstoties uz meklētājprogrammu, internetā padara pieejamus informācijas lokalizēšanas rīkus.

133. Īpaši sarežģītajā pamattiesību kombinācijas situācijā, par kādu ir runa šajā lietā, trūkst pietiekama attaisnojuma, lai nostiprinātu direktīvā noteikto datu subjekta tiesisko stāvokli, to papildinot ar tiesībām tikt aizmirstam. Tas liktu atteikties no būtiski svarīgām tiesībām, piemēram, tiesībām uz vārda un informācijas brīvību. Ierosinu Tiesai atturēties no secinājuma, ka šīs konkurējošās intereses katrā konkrētā gadījumā atsevišķi varētu tikt apmierinoši līdzsvarotas, par ko ir jāspēj spriest pašam interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam. Šādas nelikumīgas informācijas ievērošanas un izņemšanas procedūras, ja to pieprasa Tiesa, varētu vai nu izraisīt to, ka automātiski tiek izņemtas saites uz jebkādu strīdīgu saturu, vai arī to, ka vispopulārāko un svarīgāko interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju apstrādāto pieprasījumu skaits kļūst nepārskatāms⁹⁵. Šajā kontekstā būtu jāatgādina, ka nelikumīgas informācijas ievērošanas un izņemšanas procedūras, kas minētas Direktīvā 2000/31, attiecas uz prettiesisku saturu, savukārt izskatāmās lietas kontekstā runa ir par lūgumu ierobežot informāciju, kas ir tikusi likumīgi un pamatoti publiskota.

134. Konkrētāk, interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējam nav jāuzliek šāda pienākuma slogs. Tas izraisītu tīmekļlapas izdevēja vārda brīvības ierobežošanu, kuram šādā situācijā nebūtu adekvātas tiesiskas aizsardzības; jebkāda nereglamentēta “ievērošanas un izņemšanas procedūra” ir privāttiesiska lieta starp datu subjektu un meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju⁹⁶. Tas būtu pielīdzināms privātpersonas īstenotai viņa publicētā satura cenzūrai⁹⁷. Pilnīgi cita lieta ir tas, ka valstīm ir pozitīvs pienākums nodrošināt iedarbīgus tiesību aizsardzības līdzekļus pret izdevēju, kas pārkāpj tiesības uz privāto dzīvi un kas interneta kontekstā attiektos uz tīmekļlapas izdevēju.

135. Kā norādīts 29. panta darba grupas atzinumā, iespējams, ka meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju sekundārā atbildība saskaņā ar valsts tiesībām var radīt pienākumu bloķēt piekļuvi trešās personas vietnei ar prettiesisku saturu, piemēram, tīmekļlapai, kurā tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības vai kurā tiek attēlota personas cieņu aizskaroša vai krimināli sodāma informācija⁹⁸.

93 — Par tiesībām saņemt informāciju skat. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1991. gada 26. novembra spriedumu lietā *Observer un Guardian* pret Apvienoto Karalisti (A sērija, Nr. 216, 60. punkts) un 2007. gada 27. novembra spriedumu lietā *Timpul Info-Magazin* un *Anghel* pret Moldovu, Nr. 42864/05, 34. punkts.

94 — Tomass Baudlers [*Thomas Bowdler*] (1754–1825) publicēja Viljama Šekspīra darbu “iztīrītu” versiju, kas bija iecerēta kā vairāk piemērota XIX gadsimta sievietēm un bērniem, nekā bija oriģinālais darbs.

95 — Spriedums lietā *SABAM/Netlog*, 45.–47. punkts.

96 — Mani secinājumi lietā *L'Oréal u.c.*, 155. punkts.

97 — Spriedums lietā *SABAM/Netlog*, 48. un 50. punkts.

98 — 29. panta darba grupas Atzinums 1/2008, 14. un 15. lpp.

136. Pretstatā tam, pamatojoties uz direktīvu, pret tiem nevar izmantot nekādas vispārinātas tiesības tikt aizmirstam, pat ja to interpretē atbilstoši Hartai.

137. Šo iemeslu dēļ ierosinu Tiesai uz trešo prejudiciālo jautājumu atbildēt tādējādi, ka tiesības uz dzēšanu un piekļuves noslēgšanu, kas paredzētas direktīvas 12. panta b) punktā, un tiesības iebilst, kas paredzētas direktīvas 14. panta a) punktā, neietver šādas tiesības tikt aizmirstam, kas izklāstītas lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu.

VIII – Secinājumi

138. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Audiencia Nacional* uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1. Personas datu apstrāde pārziņa, kas ir “reģistrēts” Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, darbības ietvaros notiek tad, ja uzņēmums, kas nodrošina interneta meklētājprogrammu, dalībvalstī izveido pārstāvniecību vai meitasuzņēmumu meklētājprogrammā izvietota reklāmas laukuma reklamēšanai un pārdošanai, ja tās darbība ir vērsta uz šīs valsts iedzīvotājiem.
2. Ir uzskatāms, ka interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs, kura meklētājprogramma lokalizē informāciju, ko internetā ir publicējusi vai iekļāvusi trešā persona, kā arī to automātiski indeksē, pagaidām uzglabā un visbeidzot padara pieejamu interneta lietotājiem viņu interesēm atbilstošā secībā, veic personas datu “apstrādi” Direktīvas 95/46 2. panta b) punkta izpratnē, ja šī informācija ietver personas datus.

Tomēr interneta meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs nevar tikt uzskatīts par šādu personas datu apstrādes “pārzini” Direktīvas 95/46 2. panta d) punkta izpratnē; teiktais neattiecas uz tā meklētājprogrammas indeksa saturu, ar nosacījumu, ka pakalpojumu sniedzējs neindeksē un nearhivē personas datus pēc tīmekļlapas izdevēja norādījuma vai pieprasījuma.

3. Tiesības uz dzēšanu un piekļuves noslēgšanu, kas paredzētas Direktīvas 95/46 12. panta b) punktā, un tiesības iebilst, kas paredzētas tās 14. panta a) punktā, nepiešķir datu subjektam tiesības pašam vērsties pie meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja, lai novērstu, ka tiek indeksēta informācija par viņa personu (kas ir likumīgi tikusi publicēta trešās personas tīmekļlapā), atsaucoties uz savu vēlmi, lai šāda informācija netiktu izpausta interneta lietotājiem, ja viņš uzskata, ka tā viņam var radīt nelabvēlīgas sekas, vai ja viņš vēlas, lai tā tiktu aizmirsta.